

EUROPOS AUDITO RŪMAI

Specialioji ataskaita Nr. 8

2013

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDO KAIMO
PLĖTRAI PARAMA **EKONOMINEI MIŠKŲ**
VERTEI DIDINTI

ISSN 1831-0885

Specialioji ataskaita Nr. 8 // 2013

EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDO KAIMO PLĖTRAI PARAMA EKONOMINEI MIŠKŲ VERTEI DIDINTI

(pagal SESV 287 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1
Faks. +352 4398-46410
El. paštas: eca-info@eca.europa.eu
Tinklaviatė: <http://eca.europa.eu>

Specialioji ataskaita Nr. 8 // 2013

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji prieinama per portalą *Europa* (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.
Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2013

ISBN 978-92-9241-255-5
doi:10.2865/8588

© Europos Sąjunga, 2013
Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Luxembourg

TURINYS

Dalys

ŽODYNĖLIS

I–XIII SANTRAUKA

1–12 ĮVADAS

1–2 MIŠKININKYSTĖ ES

3–4 MIŠKŲ NUOSAVYBĖ

5–7 ES MIŠKININKYSTĖS POLITIKA IR PARAMA: ISTORINĖS APLINKYBĖS

8 2007–2013 M. KAIMO PLĖTROS POLITIKA

9–12 122 PRIEMONĖ: EKONOMINĖS MIŠKŲ VERTĖS DIDINIMAS

13–17 AUDITO APIMTIS IR METODAS

18–49 PASTABOS

18–32 REIKŠMINGI PRIEMONĖS KONCEPCIJOS TRŪKUMAI

18–22 BENDRO PRIEMONĖS PAGRINDIMO TRŪKUMAI

23–27 NEPAKANKAMAI APIBRĖŽTI PAGRINDINIAI POŽYMAI

28–32 AUDITO METU TIKRINTŲ PROGRAMŲ ATVEJU PRIEŠ JAS PATVIRTINANT NEBUVO ATLIKTA TINKAMA PRADINĖ ANALIZĖ

33–41 REIKŠMINGI ĮGYVENDINIMO TRŪKUMAI ATSIŽVELGIANT Į NUSTATYTUS TIKSLUS

33–34 ATVEJAI, KAI REALIEMS POREIKIAMS TENKINTI BUVO SKIRTA NEPROPORCINGAI DIDELĖ VIEŠOJI PARAMA

35–36 INVESTICIJOS SKIRTOS NESILAIKANT PRIEMONĖS NUOSTATŲ

37–39 KAI KURIE PAGAL 122 PRIEMONĘ FINANSUOJAMI VEIKSMAI LABIAU ATITIKTŲ KITAS EŽŪFKP PRIEMONES

40–41 NE VISOS INVESTICIJOS PADEDA DIDINTI EKONOMINĘ MIŠKŲ VERTĘ

42–49	PARAMOS VEIKSMINGUMO VERTINIMAS NEBUVO PATENKINAMAS
42–44	NETINKAMI RODIKLIAI PASIEKTIEMS VEIKLOS TIKSLAMS ĮVERTINTI
45–46	REIKĖTŲ ATIDŽIAU ATSIŽVELGTI Į KLAUSIMUS DĖL EKONOMINĖS MIŠKŲ VERTĖS PADIDĖJIMO VERTINIMO
47	NENUSTATYTA MIŠKŲ PLOTŲ VERTĖ PRIEŠ INVESTICIJAS IR PO JŲ
48–49	DAUGUMOS PROJEKTŲ, KURIŲ AUDITAS ATLIKTAS, VEIKSMINGUMAS NĖRA DIDELIS
50–53	2014–2020 M. PROGRAMAVIMO LAIKOTARPIS
54–66	IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

I PRIEDAS.	122 PRIEMONĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ PASKIRSTYMAS IR PRIVATIEMS SAVININKAMS PRIKLAUSANČIŲ MIŠKŲ PLOTŲ DYDIS KIEKVIENOJE VALSTYBĖJE NARĖJE
II PRIEDAS.	PERŽIŪRĖTŲ INVESTICINIŲ PROJEKTŲ SĄRAŠAS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ŽODYNĖLIS

BSVS: Bendra stebėjimo ir vertinimo sistema

BŽŪP: bendra žemės ūkio politika

ES: Europos Sąjunga

EŽŪFKP: Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai. EŽŪFKP yra pagrindinė kaimo plėtros (KP) politikos finansinė priemonė. EŽŪFKP kartu su EŽŪGF (Europos žemės ūkio garantijų fondas) yra viena iš dviejų BŽŪP finansinių priemonių.

KP politika: kaimo plėtros politika

KPP: kaimo plėtros programa. Valstybės narės arba regiono parengtas ir Komisijos patvirtintas dokumentas, kuriame pateikiamas KP politikos įgyvendinimo planas.

Miško valda: vienas ar keli miško ir kitos miškingos žemės sklypai, kurie yra valdomi arba naudojami kaip vienas vienetas.

MNK: Miškų nuolatinis komitetas

Poreikis: atitinkamoms grupėms arba regionams aktuali alternatyva arba problema, kurią įgyvendinti arba išspręsti siekiama viešosios intervencijos priemonėmis. Atliekant *ex ante* vertinimą patikrinama, ar poreikiai, kuriais siekiama pagrįsti intervenciją, yra realūs.

Pramoninė rąstinė mediena: visi miške nukirsti medžiai, kurie nenaudojami kurui. Šiai kategorijai priklauso dvi biologinės medžių rūšys, t. y. spygliuočiai ir nespigliuočiai (plačialapiai).

Priemonė: pagrindinė sudedamoji programos valdymo dalis, kurią sudaro panašių veiksmų visuma ir kurios biudžetas yra aiškiai apibrėžtas.

122 priemonė: ekonominei miškų vertei didinti skirta kaimo plėtros priemonė.

SWOT analizė: privalumų, trūkumų, galimybių ir grėsmių analizė. Šios analizės tikslas – atsižvelgiant į suinteresuotųjų subjektų poreikius ir turimus išteklius, patobulinti, peržiūrėti ir atnaujinti strategiją ir planavimo dokumentus.

Teminė kryptis: darni priemonių, skirtų konkrečioms užduotims, nustatomoms tiesiogiai jas įgyvendinant ir padedančioms vykdyti vieną ar kelis paramos kaimo plėtrai tikslus, grupė.

Veiksmas: remiantis nustatytais kriterijais atrinktas investicinis projektas, kurį įgyvendina paramos gavėjas.

SANTRAUKA

I.

ES bendras miškų ir kitos miškingos žemės plotas sudaro 177,8 milijono hektarų, be to, miškininkystės ir su ja susijusiuose apdirbamosios pramonės sektoriuose dirba milijonai žmonių. 2007–2013 m. laikotarpiu Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai lėšomis finansuojamos įvairios priemonės, kuriomis remiama miškų plėtra ir eksploatavimas.

II.

Pagal priemonę „ekonominės miškų vertės didinimas“ (122 priemonė) teikiama finansinė parama miškams, kuriuos valdo privatūs savininkai ar jų asociacijos arba savivaldybės ar jų asociacijos. Šios paramos tikslas – miško valdos lygmeniu teikiant investicijas remti ekonominės miškų vertės didinimo veiksmus.

III.

2007–2013 m. programavimo laikotarpiu bendra EŽŪFKP parama priemonei yra 534,72 milijono eurų. Panašų paramos dydį siūloma nustatyti ir per kitą, 2014–2020 m., programavimo laikotarpį.

IV.

Atliekant auditą visų pirma buvo siekiama įvertinti, ar ekonominės miškų vertės didinimui skirta kaimo plėtros parama valdoma veiksmingai ir efektyviai. Atlikdami auditą Audito Rūmai vertino: a) ar priemonės struktūra yra tinkama; b) ar įgyvendinimo procedūros yra tinkamos ir c) ar priemonės efektyvumo įvertinimas yra patenkinamas.

V.

Auditas buvo atliekamas Komisijoje ir atrinktose valstybėse narėse (Ispanijoje (Galisija), Italijoje (Toskana), Vengrijoje, Austrijoje ir Slovėnijoje), kuriose iš viso buvo patirta daugiau nei 50 % visų deklaruotų išlaidų.

VI.

Audito Rūmai daro išvadą, kad Komisija ir valstybės narės nesugebėjo veiksmingai ir efektyviai valdyti audituotų ekonominės miškų vertės didinimo paramos aspektų.

VII.

Audito Rūmams atlikus auditą buvo nustatyta priemonės struktūros trūkumų, kurie trukdo sėkmingai ją įgyvendinti: Komisija neatliko konkrečios padėties ES miškininkystės sektoriuje analizės; dėl šios priežasties ji negalėjo pagrįsti pasiūlymo dėl specifinės finansinės paramos ekonominės miškų, kuriuos valdo privatūs savininkai arba savivaldybės, vertės didinimui. Be to, teisinėse nuostatose nebuvo apibrėžti pagrindiniai priemonės požymiai. Visų pirma tai pasakytina apie sąvokų „ekonominė miškų vertė“ ir „miško valda“ reikšmę. Pažymėtina, kad valstybės narės nustatė labai skirtingas miško valdų dydžio ribas, kurias viršijus reikėjo parengti miško valdymo planą.

VIII.

Valstybių narių lygmeniu poreikiai KPP nebuvo tinkamai aprašyti, o kelios valstybės narės nutraukė priemonės įgyvendinimą arba didžiąją šioms priemonėms skirtų lėšų dalį perskirstė kitoms priemonėms.

SANTRAUKA

IX.

Audito Rūmai taip pat nustatė, kad tam tikrais atžvilgiais priemonė nebuvo tinkamai įgyvendinama: atsižvelgiant į tai, kokio požūrio laikėsi valstybė narė, daugelis vėliau finansuotų projektų neatitiko priemonės nuostatų. Be to, valstybės narės pagal 122 priemonę paprastai skyrė mažesnę paramą veiksams, kurie neatitiko priemonės tikslų ir kuriuos labiau tiktų finansuoti kitų priemonių (kuriose nustatyti kitokie tinkamumo reikalavimai ir finansavimo lygiai) lėšomis. Ne visos investicijos pačios savaime padeda didinti ekonominę miškų vertę, todėl tiesioginis ryšys tarp suteikiamos paramos ir tikėtino ekonominės miško vertės padidėjimo priklauso nuo investicijų tipologijos.

X.

Audito Rūmai mano, kad paramos efektyvumo vertinimas nebuvo patenkinamas: valstybės narės nenustatė miškų plotų vertės prieš investicijas ir po jų ir nereikalavo, kad šią vertę nustatytų paramos gavėjai.

XI.

Stebėjimo požiūriu BSVS nėra tinkama finansinės paramos pagal 122 priemonę poveikiui įvertinti, nes BSVS numatyti veiklos rodikliai ir vertinimo klausimai nesudaro sąlygų nustatyti, ar dėl remiamų investicijų padidėjo ekonominė miškų, į kuriuos buvo investuota, vertė.

XII.

Audito Rūmai nustatė, kad tik keliuose įgyvendintuose projektuose, kurių auditas atliktas, ekonominė miškų vertė žymiai padidėjo padidinus arba žemės vertę (nutiesti miško takai ir keliai), arba medynų vertę (miškininkystės veikla, pavyzdžiui, genėjimas arba retinimas).

XIII.

Atsižvelgdami į išdėstytas išvadas ir į tai, kad paramą, kurios auditas buvo atliktas, siūloma per kitą, 2014–2020 m., programavimo laikotarpį toliau teikti, Audito Rūmai rekomenduoja:

— Komisija turėtų:

- i) apibrėžti ir įvertinti ES poreikius, susijusius su ekonominės miškų vertės didinimu;
- ii) aiškiai apibrėžti pagrindinius aspektus, padedančius užtikrinti, kad ES parama būtų skirta tiems poreikiams įgyvendinti, ir taip sukurti ES pridėtinę vertę.

— Valstybės narės turėtų:

- i) savo KPP tinkamai aprašyti konkrečius ekonominius poreikius ir galimybes, susijusias su skirtingomis miškų plotų ir paramos gavėjų rūšimis;
- ii) daugumai miško valdų padėti detalizuoti miškų valdymo planus, skatinti sertifikuoti miškų plotus ir taip gerinti miškų valdymą.

— Valstybės narės turėtų:

- i) nustatyti tinkamus reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad pagal kaimo plėtros politiką miškininkystei teikiama parama būtų nuosekli, atitiktų valstybės pagalbos nuostatas ir duotų kuo didesnę naudą;
- ii) sukurti tinkamas procedūras, kad būtų užtikrintas paramos efektyvumas ir investicijos į miškų plotus iš tikrųjų padėtų didinti ekonominę miškų vertę.

— Komisija turėtų atidžiau stebėti priemonę siekdama užtikrinti, kad valstybės narės ją įgyvendintų laikydamosi konkrečių nustatytų tikslų. Tiksliau tariant, valstybės narės turėtų reikalauti iš paramos gavėjų pateikti išsamią informaciją apie jiems priklausančių miškų plotų vertę ir tai daryti turėtų prieš skirdamos remiamas investicijas ir po to. Be to, turėtų būti reikalaujama, kad valdymo įstaigos patvirtintų šias vertes.

IVADAS

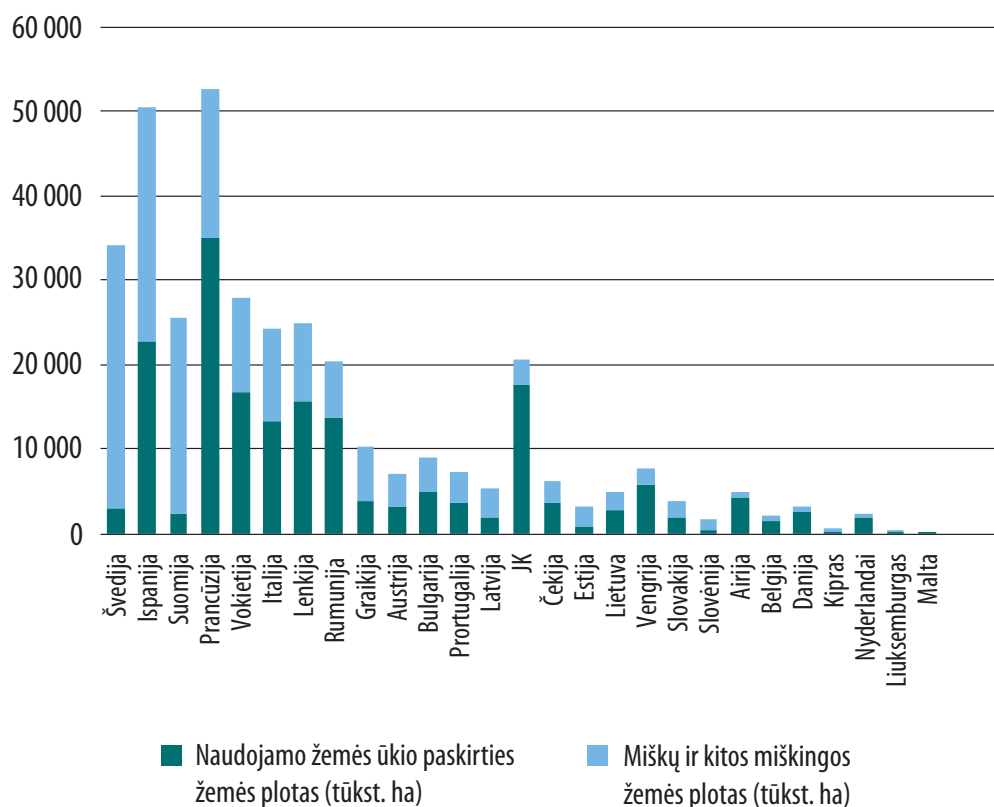
MIŠKININKYSTĖ ES

1. ES bendras miškų ir kitos miškingos žemės plotas sudaro 177,8 milijono hektarų, o tai yra apytiksliai 40 % viso ES žemės ploto ir jis yra panašus į žemės ūkio paskirties žemės ploto dydį¹ (183,9 milijono hektarų). Vokietijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Suomijoje ir Švedijoje iš viso yra daugiau nei trys penktadaliai ES miškingos žemės. **1 diagramoje** parodytas miškingos žemės pasiskirstymas ES ir jos reikšmė, palyginti su kiekvienos valstybės narės žemės ūkio paskirties žeme.

¹ Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD, „Žemės ūkis ES. 2011 m. statistinė ir ekonominė informacija“, 2012 m. kovo mėn.

1 DIAGRAMA

MIŠKŲ IR KITOS MIŠKINGOS ŽEMĖS PLOTAS IR ŽEMĖS ŪKIO PASKIRTIES ŽEMĖS PLOTAS ES 27

Šaltinis: Eurostatas.

2. 2009 m. ES buvo pagaminama apytiksliai 12 % pasaulinės medienos produkcijos², t. y. ES miškuose ir miškingos žemės plotuose nukirsta 392,9 milijono kubinių metrų (m³) medienos. Miškininkystei, kirtimui ir susijusiai paslaugų veiklai priskiriama medienos gamyba, taip pat savaime augančio miško produktų gavyba ir surinkimas. Be to, verčiantis miškininkystę gaminama ne tik pramoninė rąstinė³, bet ir kurui skirta mediena. Tam tikruose regionuose su mediena nesusijusios prekės⁴ taip pat gali būti svarbiu vietos pajamų šaltiniu.

MIŠKŲ NUOSAVYBĖ

3. Maždaug 16 milijonų privačių miškų savininkų valdo apytiksliai 60 % ES miškų. Privačioms miško valdoms vidutiniškai priklauso 13 hektarų miško, tačiau daugumos privačių miškų plotas yra mažesnis nei penki hektarai⁵. Apskaičiuota, kad fiziniams asmenims ir šeimoms priklauso apytiksliai 80 % privačių miškų plotų, o likusi dalis – institucijoms ir įmonėms⁶. Pastaraisiais metais privačių miškų plotai didėjo ir toliau didėja. Iš esmės taip yra dėl miško įveisimo žemės ūkio paskirties žemėje, o Rytų Europoje – dėl anksčiau nacionalizuotos miškų žemės privatizavimo⁷.
4. Kita vertus, apytiksliai 40 % ES miškų plotų priklauso valstybei. Valstybės nuosavybės teisėmis disponuoja nacionalinės, regionų ar provincijų įstaigos, valstybinės įmonės ir savivaldybės. Apskaičiuota, kad savivaldybėms priklausančios miškai sudaro mažiau nei 15 % viso valstybei priklausančių miškų ploto⁸. 2000–2010 m. bendras valstybės valdomų miškų plotas sumažėjo apytiksliai 3 %. Maždaug 75 % Bulgarijos, Čekijos, Graikijos ir Lenkijos miškų priklauso valstybei. **2 diagramoje** parodytas valstybinių ir privačių miškų pasiskirstymas kiekvienoje valstybėje narėje⁹.

² Kirtimas yra labiausiai paplitusi priemonė medienai iš miškų išgauti.

³ Pramoninė rąstinė mediena – tai visa miške iškirsta ir kurui nenaudojama mediena.

⁴ Miškai yra iš jų gaunamų produktų šaltinis, įskaitant dervą, taniną, pašarą, vaistinius augalus, uogas, riešutus, šaknis, grybus, sėklas ir medų.

⁵ Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD H4 skyriaus parengta „Miškininkystės priemonių įgyvendinimo 2007–2013 m. laikotarpiu pagal Kaimo plėtros reglamentą Nr. 1698/2005 ataskaita“, 2009 m. kovo mėn. Kitame šaltinyje nurodyta, kad devyniose apklaustose valstybėse narėse 61 % visų privačių miško valdų priklauso mažiau nei 1 hektaras miško, o 86 % visų miško valdų priklauso ne daugiau 5 hektarus turinčių valdų klasei („Medienos ir kitų miško produktų tiekimas iš teritorijų, kurioms būdingos suskaidytos miškų nuosavybės struktūros“ – galutinė tyrimo ataskaita, BOKU universitetas, Viena, 2010 m.).

⁶ Ministrų konferencijos dėl Europos miškų apsaugos (angl. MCPFE) Varšuvos ryšių palaikymo skyrius, JT EEK, FAO, „Europos miškų padėtis 2007 m. MCPFE tvaraus miškų valdymo Europoje ataskaita“, Varšuva, 2007 m., p. 81.

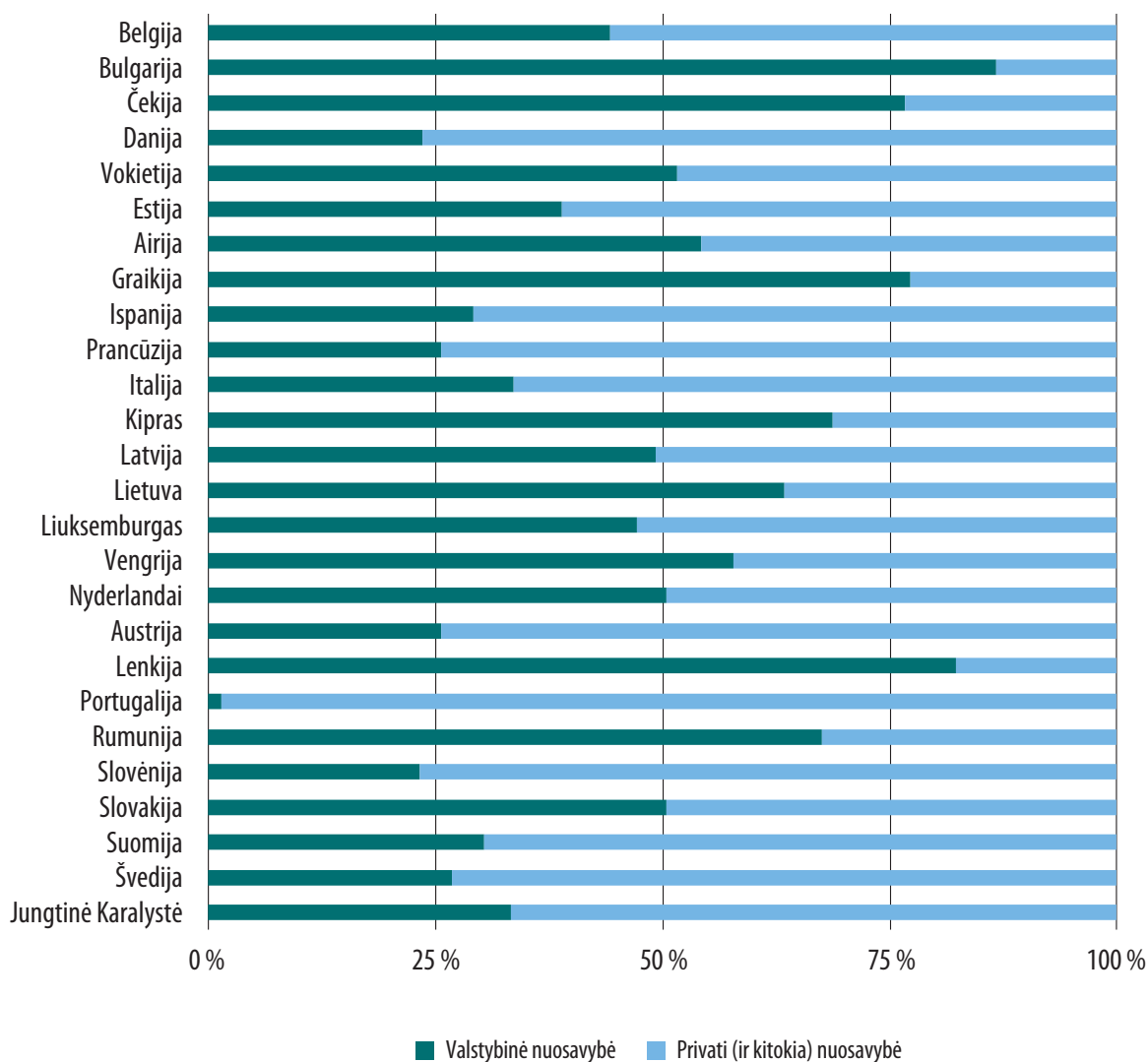
⁷ JT EEK, FAO, „Ženevos medienos ir miškų 20-asis tyrimas. Europos miškų sektoriaus perspektyvų tyrimas“, Ženeva, 2005 m., p. 115.

⁸ Ministrų konferencijos dėl Europos miškų apsaugos (angl. MCPFE) Varšuvos ryšių palaikymo skyrius, JT EEK, FAO, „Europos miškų padėtis 2007 m. MCPFE tvaraus miškų valdymo Europoje ataskaita“, Varšuva, 2007 m., p. 81: „Didžiausia valstybinių miškų dalis (85 %) priklauso valstybei, likusi dalis – miestams, gyvenvietėms, savivaldybėms ir provincijų vyriausybėms.“

⁹ Maltoje miškingos žemės nėra.

2 DIAGRAMA

MIŠKŲ NUOSAVYBĖ ES

Šaltinis: Eurostatas.

ES MIŠKININKYSTĖS POLITIKA IR PARAMA: ISTORINĖS APLINKYBĖS

5. Iki 1992 m. ES veiksmai miškininkystės srityje buvo susiję su žemės ūkio politika. Tuo metu pagrindinis prioritetas buvo ūkiuose plėsti ir vykdyti miškininkystės veiklą, kad žemės ūkiu užsiimantys asmenys galėtų vykdyti alternatyvią veiklą ir uždirbti papildomų pajamų¹⁰. Nuo 1992 m. miškininkystės parama teikiama ne tik ūkininkams, bet ir kitiems privatiems asmenims ir vietos valdžios institucijoms¹¹.
6. 1998 m. Tarybos rezoliucijoje dėl Europos Sąjungos miškininkystės strategijos¹² nustatant valstybių narių ir Sąjungos miškų politikos sričių koordinavimą įtvirtintas strateginis požiūris į veiksmus miškininkystės srityje, kuriais remiamas tvarus miškų valdymas ir daugiafunkcis jų vaidmuo.
7. 2006 m. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengė miškams skirtą ES veiksmų planą¹³, kuriuo siekiama nustatyti pagrindinius Sąjungos ir valstybių narių su miškais susijusių veiksmų vykdymo principus. Šiame plane nustatyta, jog valstybės narės gali skatinti investicijas, kad būtų didinama ekonominė miškų vertė ir stiprinamas miškininkystės konkurencingumas ir ekonominis gyvybingumas¹⁴.

2007–2013 M. KAIMO PLĖTROS POLITIKA

8. KP politika įgyvendinama daugiamečio programavimo laikotarpių pagrindu¹⁵ ir joje daugiausia dėmesio skiriama trimis pagrindiniams tikslams¹⁶, kurie vadinami teminėmis kryptimis. Šių tikslų siekiama įgyvendinant įvairias finansinės paramos priemones:
 - o žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumo didinimas (1 kryptis);
 - o aplinkos ir kraštovaizdžio gerinimas (2 kryptis);
 - o gyvenimo kokybės kaimo vietovėse gerinimas ir kaimo ekonomikos įvairinimo skatinimas (3 kryptis).

Miškininkystės sektoriui taikytinos kaimo plėtros priemonės iš esmės priklauso 1 ir 2 kryptims¹⁷.

¹⁰ 1988 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 4256/88, nustatantis nuostatas dėl Reglamento (EEB) Nr. 2052/88 dėl Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) Orientavimo skyriaus įgyvendinimo nuostatas (OL L 374, 1988 12 31, p. 25), 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1610/89, nustatantis Reglamento (EEB) Nr. 4256/88 dėl miškų kaimo vietovėse optimalaus naudojimo ir plėtros schemos Bendrijoje (OL L 165, 1989 6 15, p. 3), 1991 m. liepos 15 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2328/91 dėl žemės ūkio struktūrų veiksmingumo didinimo (OL L 218, 1991 8 6, p. 1).

¹¹ 1992 m. birželio 30 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2080/92, nustatantis Bendrijos pagalbos schemą miškininkystės priemonėms žemės ūkyje (OL L 215, 1992 7 30).

¹² 1998 m. gruodžio 15 d. Tarybos rezoliucija dėl Europos Sąjungos miškininkystės strategijos (OL C 56, 1999 2 26, p. 1).

¹³ COM(2006) 302 final, 2006 m. birželio 15 d.

¹⁴ COM(2006) 302 final, p. 6.

¹⁵ Valstybės narės turi pareigą rengti kaimo plėtros programas ir teikti jas Komisijai tvirtinti. Valstybės narės taip pat turi pareigą veiksmingai ir efektyviai valdyti kiekvieną kaimo plėtros programą visų pirma atrinkdamos finansuojamus veiksmus. Komisija turi patvirtinti kaimo plėtros programas ir patikrinti, ar valstybėse narėse yra nustatytos valdymo ir kontrolės sistemos ir ar jos tinkamai veikia (2005 m. rugsėjo 20 d.

122 PRIEMONĖ: EKONOMINĖS MIŠKŲ VERTĖS DIDINIMAS

9. 122 priemonė „**Ekonominės miškų vertės didinimas**“¹⁸ yra vienintelė pagal 1 kryptį numatyta būtent su miškininkystės susijusi priemonė (žemės ūkio ir miškininkystės sektoriaus konkurencingumo didinimas). 122 priemonė yra numatyta 49 kaimo plėtros programose, kurias parengė 17 valstybių narių¹⁹. Bendras EŽŪFKP paramos, planuojamos pagal priemonę teikti 2007–2013 m., dydis siekia 534,72 milijono eurų, o EŽŪFKP išmokos sudarė 137,13 milijono eurų (žr. **I priedą**, kuriame pateikiama išsami informacija apie finansinių lėšų paskirstymą pagal 122 priemonę ir miškų plotų, kurie valstybėje narėje priklauso privatiems savininkams, dydį).
10. Komisija ir valstybės narės turi pareigą užtikrinti, kad naudojant priemonei „Ekonominės miškų vertės didinimas“ numatytas biudžeto lėšas būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principo.
11. Pagal šią priemonę EŽŪFKP finansinė parama investicijoms gali būti teikiama miškams, kuriuos valdo privatūs savininkai ar jų asociacijos arba savivaldybės ar jų asociacijos²⁰. Parama neteikiama miškams ir kitai miško žemei, kuri priklauso centrinės ar regionų valdžios institucijoms arba vyriausybiniams korporacijoms, arba sostui, arba juridiniams asmenims, kurių ne mažiau kaip 50 % kapitalo priklauso vienam iš šių subjektų²¹. Tikimasi, kad priemonės parama pasinaudos²² apytiksliai 88 000 privačių miškų savininkų arba savivaldybių, kurioms priklauso miškai. Nuo 2011 m. gruodžio 31 d. 15 valstybių narių iš viso patvirtino 20 662 investicinius projektus.
12. Atsižvelgiant į teisinį pagrindą, remiami „ekonominės miškų vertės“ didinimo veiksmai yra susiję su investicijomis „miško valdos“ lygmeniu ir gali būti priskirtos investicijos „derliaus nuėmimo įrenginiams“, o veiklai, susijusiai su atkūrimu po galutinio iškirtimo, parama nėra skiriama²³. Investicijos turi būti grindžiamos „miškų valdymo planais“, skirtais tam tikrą dydį, kurį valstybės narės nustato savo programose, viršijančioms miško valdoms. Finansinė parama negali viršyti 50 % tinkamų investicijų sumos, tačiau mažiau palankioms ūkininkauti vietovėms ji padidinama iki 60 %.²⁴

Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai 75 straipsnis (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

¹⁶ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 4 straipsnis.

¹⁷ 122, 123, 124, 125, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227 priemonės, kaip nustatyta 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles, II priede (OL L 368, 2006 12 23, p. 15).

¹⁸ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 27 straipsnis.

¹⁹ BG, CZ, DE(1), EE, ES(7), FR(5), IT(20), LV, LT, LU, HU, AT, PT(3), RO, SI, SK, UK(2).

²⁰ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 27 straipsnis.

²¹ Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 30 straipsnio 4 dalis.

²² Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD H4 skyriaus parengta „Miškininkystės priemonių įgyvendinimo 2007–2013 m. laikotarpiu pagal Kaimo plėtros reglamentą Nr. 1698/2005 ataskaita“, 2009 m. kovo mėn.

²³ Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 18 straipsnis.

²⁴ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 I priedas „Paramos sumos ir lygiai“.

AUDITO APIMTIS IR METODAS

13. Atliekant auditą daugiausia dėmesio buvo skiriama kaimo plėtros paramos pagal 122 priemonę „Ekonominės miškų vertės didinimas“ teikimo struktūrai ir panaudojimui. Pagrindinis audito tikslas buvo įvertinti, ar ekonominės miškų vertės didinimui skirta kaimo plėtros parama buvo valdoma veiksmingai ir efektyviai.
14. Tiksliau tariant, atliekant auditą daugiausia dėmesio buvo skiriama šiems klausimams:
 - a) ar priemonės struktūra yra tinkama?
 - b) ar įgyvendinimo procesas yra tinkamas?
 - c) ar priemonės efektyvumo vertinimas yra patenkinamas?
15. Auditas atliktas Komisijoje ir atrinktose valstybėse narėse. Atliekant auditą Komisijoje buvo tikrinama priemonės struktūra ir su jos valdymu susijusi veikla, įskaitant valstybių narių pateiktą KPP tvirtinimą ir pagal šią priemonę teikiamos paramos panaudojimo stebėjimą. Valstybių narių lygmeniu Audito Rūmų auditoriai lankėsi Ispanijoje (Galisija), Italijoje (Toskana), Vengrijoje, Austrijoje ir Slovėnijoje. Šiose valstybėse narėse per dabartinį 2007–2013 m. programavimo laikotarpį iš viso buvo patirta daugiau nei 50 % visų pagal 122 priemonę deklaruotų išlaidų.
16. Atliekant auditą buvo apklausiami atsakingų valdymo institucijų darbuotojai, peržiūrimos kaimo plėtros programos ir atitinkami nacionaliniai arba regioniniai teisės aktai ir procedūros, visų pirma susijusios su investicinių projektų atranka. Siekiant patikrinti investicijų poveikį, buvo atliktos 50 atrinktų projektų patikros vietoje (išsamesnė informacija pateikiama **II priede**).
17. Be to, Audito Rūmai nusiuntė klausimynus dviem valstybėms narėms, kurios nusprendė neįgyvendinti priemonės, nors jų miškininkystės sektorius yra labai svarbus (Suomija ir Švedija). Klausimynai taip pat buvo nusiųsti trims valstybėms narėms (Bulgarijai, Graikijai ir Rumunijai), kurios nedeklaravo jokių išlaidų arba iki 2010 m. deklaravo labai mažas sumas, palyginti su pagal priemonę planuotomis didelėmis išlaidomis.

PASTABOS

REIKŠMINGI PRIEMONĖS KONCEPCIJOS TRŪKUMAI

BENDRO PRIEMONĖS PAGRINDIMO TRŪKUMAI

18. Atliekant auditą nagrinėta, ar tinkamai buvo pagrįsta priemonės koncepcija ir su priemone susijęs pasiūlymas.
19. Reglamento preambulėje²⁵ nurodyta, kad privatūs miškai ekonominėje kaimo vietovių veikloje užima svarbią vietą, todėl ES parama yra svarbi didinant ir plečiant jų ekonominę vertę, didinant gamybos įvairinimą ir rinkos galimybes tokiuose sektoriuose kaip tie, kuriuose naudojami atsinaujinantieji energijos ištekliai, kartu išlaikant tvarų miškų valdymą ir įvairiapusį jų funkcionalumą. Reglamento preambulėje nėra aiškiai pasakyta apie savivaldybėms priklausančius miškus.
20. Atliekant auditą nustatyta, kad Komisija neatliko jokios konkrečios miškininkystės sektoriaus padėties ES SWOT analizės²⁶, kuria būtų galima pagrįsti pasiūlymą dėl specifinės finansinės paramos ekonominei miškų, priklausančių privatiems savininkams arba savivaldybėms, vertei didinti, arba neapibrėžė viešojo intereso, kuris turėtų būti tenkinamas skiriant tokią paramą.
21. Todėl Komisijos tarnybos 122 priemonei pagrįsti nurodė Miškų nuolatinio komiteto nuomones ir ataskaitas²⁷, kuriomis, jų manymu, būtų pagrįstas 122 priemonės pasiūlymas. Tačiau nė viena iš šių nuomonių Komisijai nebuvo prieinama prieš pateikiant Tarybai savo pasiūlymą²⁸ dėl EŽŪFKP paramos kaimo plėtrai, todėl galima daryti prielaidą, kad Komisija ne itin kruopščiai rengė pasiūlymą.
22. Be to, savivaldybės tam tikrais atvejais taip pat gali būti atsakingos už kitoms vietos valdžios institucijoms priklausančių miškų valdymą. Pavyzdžiui, Toskanoje regionai yra perdavę regionų miškų valdymo funkcijas savivaldybėms. Nors praktikoje nebuvo jokio skirtumo, ar savivaldybė valdė jai priklausančius, ar jai perduotus regionų miškus, 122 priemonė negalėjo būti taikoma regionų miškams, o tai rodo tam tikrą priemonės nenuoseklumą.

²⁵ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 22 konstatuojamoji dalis.

²⁶ SWOT analizė – privalumų, trūkumų, galimybių ir grėsmių analizė. Ja siekiama, atsižvelgiant į suinteresuotųjų subjektų poreikius ir turimus išteklius, patobulinti, peržiūrėti ir atnaujinti strategiją ir planavimo dokumentus.

²⁷ MNK nuomonės, kuriomis pagrindžiami konkretūs investicinės paramos pagal 122 priemonę poreikiai:
a) MNK nuomonė dėl klimato kaitos ir miškininkystės;
b) MNK nuomonė dėl medienos mobilizavimo;
c) MNK nuomonė dėl su mediena nesusijusių miško gėrybių ir paslaugų vertinimo ir kompensavimo metodų;
ir d) MNK nuomonė dėl miškininkystės priemonių kaimo plėtros srityje.

²⁸ 2004 m. liepos 14 d. COM(2004) 490 final.

NEPAKANKAMAI APIBRĖŽTI PAGRINDINIAI POŽYMAI

EKONOMINĖ MIŠKŲ VERTĖ

- 23.** Reglamentuose nepateikiama sąvokos „ekonominės miškų vertės“, kurią siekiama didinti įgyvendinant 122 priemonę, apibrėžtis, vis dėlto aiški apibrėžtis labai svarbi siekiant įvertinti, ar projektai, kuriems buvo skirtas finansavimas, iš tikrųjų padėjo didinti ekonominę pagal schemą remiamų miškų vertę²⁹ (žr. 49 dalį). Eurostato duomenimis³⁰, ekonominę miško vertę iš esmės sudaro žemės vertė ir jame augančių medžių vertė. Objektiviausia priemonė šioms vertėms nustatyti – rinkos kaina, tačiau miškingos žemės sklypo vertė gali labai skirtis ir tai priklauso nuo tokių veiksnių kaip dirvos derlingumas, medžių rūšinė sudėtis, miško amžius, vieta, prieinamumas ir kt. Be to, tokios vertės nėra nustatytos.

MIŠKO VALDOS DYDIS IR GAUNAMA PARAMA

- 24.** Atsižvelgiant į teisinį pagrindą, ekonominės miškų vertės didinimo veiksams priskiriamos investicijos miško valdos lygmeniu, tačiau sąvoka „miško valda“ nėra išsamiau apibrėžiama. Pagal Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) pateiktą apibrėžimą „valda“ – tai vienas ar keli miško ir kitos miškingos žemės sklypai, kurie yra valdomi arba naudojami kaip vienas vienetas³¹. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, Audito Rūmai mano, kad parama turėtų būti pritaikoma prie konkrečių paramos gavėjo poreikių, be to, turi būti atsižvelgiama į jam priklausančios miško valdos dydį. Atliekant auditą nustatyta keletas atvejų (Vengrijoje ir Slovėnijoje), kai parama buvo išmokėta naujai technikai ir įrangai įsigyti, bet jos pajėgumas buvo daug didesnis, palyginti su paramos gavėjo galimybėmis ją panaudoti savo miško valdoje (pavyzdžiui, žr. 33 dalį)³².

²⁹ Be to, dauguma investicijų į miškus yra sudėtingos, todėl konkrečius jų rezultatus galima įvertinti tik ilgalaikiu laikotarpiu. Tokiu atveju miškų vertei didesnę įtaką gali daryti kitos aplinkybės arba rinkos veiksniai, o ne kokios nors investicijos.

³⁰ Eurostatas, „Integruota miškininkystės aplinkos ir ekonominių sąskaitų Europos sistema“, Europos Bendrijų Oficialiųjų leidinių biuras, Liuksemburgas, 2002 m.

³¹ Šaltinis: JT EEK/FAO Šiaurės ir vidutinių platumų miško išteklių vertinimas (2000), (TBFRA-2000) duomenų bazė.

³² Įvairių atskirų plotų valdymas pagal vieną bendrą strategiją pagal JT EEK apibrėžtį galėtų reikšti miškininkystės valdą. Todėl jai iš esmės gali būti skiriama valstybės parama, tačiau atliekant auditą Vengrijoje ir Slovėnijoje toks atvejis nebuvo nustatytas.

PARAMOS GAVĖJO DYDIS

25. Remiantis teisiniu pagrindu, skiriant paramą miškininkystės sektoriui turėtų būti vengiama bet kokio neigiamo poveikio konkurencijai³³. Kalbant apie kitas miškininkystės priemones (pavyzdžiui, su miškininkyste susijusią 123 priemonės sudedamąją dalį³⁴), parama skiriama tik labai mažoms įmonėms³⁵. Tokia sąlyga 122 priemonėje nėra numatyta, todėl nenustačius kokio nors prevencinio pobūdžio ribojimo, susijusio su paramos gavėjo dydžiu, pagrindine ekonomine veikla arba teisiniu statusu, galėtų būti sustiprinama didelės įmonės padėtis rinkoje³⁶.

MIŠKO VALDYMO PLANAI

26. Atsižvelgiant į teisinį pagrindą, investicijos grindžiamos miškų valdymo planais, skirtais tam tikrą dydį, kurį valstybės narės turės nustatyti savo programose, viršijančioms miško valdoms³⁷. Atliekant auditą nustatyta, kad valstybės narės nustato labai skirtingus miško valdų dydžius, kuriuos viršijus būtina rengti miško valdymo planą, ir kad vienoje valstybėje narėje (Austrijoje) 99 % privačių miškų savininkų buvo atleisti nuo šios pareigos³⁸.

DERLIAUS NUĖMIMAS IR ATKŪRIMAS PO GALUTINIO IŠKIRTIMO

27. Atsižvelgiant į teisės nuostatas³⁹, remiamiems veiksams, skirtiems miško ekonominei vertei didinti, priskiriamos investicijos miško valdos lygmeniu ir gali būti priskirtos investicijos derliaus nuėmimo įrenginiams, tačiau veiklai, susijusiai su atkūrimu po galutinio iškirtimo, parama neskiriama. Audito Rūmų manymu, viena vertus, atrodo nelogiška remti investicijas, susijusias su derliaus nuėmimo įranga, ir, kita vertus, neteikti paramos atkūrimui po galutinio iškirtimo.

³³ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 preambulėje (32 konstatuojamojoje dalyje) nustatyta: „Teikiant šią paramą turėtų būti vengiama konkurencijos iškraipymo ir ji turėtų būti nešališka rinkos atžvilgiu.“

³⁴ Priemonė „Žemės ūkio ir miškininkystės produktų vertės didinimas“ (123 priemonė), Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 28 straipsnio 3 dalis: „Miškininkystės sektoriuje parama skiriama tik mikroįmonėms.“

³⁵ T. y. įmonės, kuriose dirba mažiau nei dešimt darbuotojų ir kurių metinė bendra apyvarta ir (arba) bendras metinis balansas neviršija 2 milijonų eurų.

³⁶ Švedijos valdžios institucijos, atsakydamos į Audito Rūmų klausimą, kodėl jos nepradėjo įgyvendinti priemonės, paaiškino, kad parama siekiant padidinti gamybą arba padidinti nekilnojamojo turto vertę neturėtų būti teikiama, nes ji galėtų iškraipyti konkurenciją tarp miškų savininkų. Priešingai, parama teikiama tik aplinkosaugos tikslais.

³⁷ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 27 straipsnio 2 dalis. Miško valdymo planai, parengti atsižvelgiant į miško ploto dydį ir naudojimą, turėtų būti grindžiami atitinkamais nacionalinės teisės aktais ir galiojančiais žemės panaudojimo planais, be to, miško valdymo planuose turėtų būti tinkamai aptariami miško ištekliai (Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 18 straipsnis).

³⁸ Vienoje valstybėje narėje (Ispanijoje) siekiant padidinti miškų plotų, kuriems rengiamas valdymo planas, skaičių nustatytas minimalus 15 hektarų plotas. Tuo tarpu kitos valstybės narės (Austrijos) kaimo plėtros programoje nustatyta tokia didelė miško ploto riba, kurią viršijus privaloma rengti miško valdymo planą (t. y. 1 000 hektarų), kad praktikoje 99 % privačių miškų savininkų, besikreipiančių dėl paramos pagal 122 priemonę, buvo atleisti nuo pareigos parengti miško valdymo planą.

³⁹ Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 18 straipsnis.

AUDITO METU TIKRINTŲ PROGRAMŲ ATVEJU PRIEŠ JAS PATVIRTINANT NEBUVO ATLIKTA TINKAMA PRADINĖ ANALIZĖ

28. EŽŪFKP įgyvendinamas valstybėse narėse parengiant KPP, kuriose turėtų būti pateikiamas *ex ante* vertinimas ir padėties analizė privalumų, trūkumų ir nustatytų poreikių požiūriu, taip pat nurodyta strategija, kuri buvo pasirinkta šiems poreikiams patenkinti ir ištekliams optimaliai paskirstyti.
29. Penkių valstybių **narių**⁴⁰ **arba regionų**, kuriuose lankėsi Audito Rūmų auditoriai, KPP nustatyti poreikiai, atsižvelgiant į jų nustatymo mastą, buvo susiję su visu miškininkystės sektoriumi, todėl šiuo atveju sunku įžvelgti konkrečių poreikių ir priemonių ryšį.
30. Atlikus auditą nustatyta, kad tokie poreikiai iš esmės nebuvo tinkamai aprašyti KPP (žr. **1 langelį**). Visų pirma nebuvo atlikta išsami su skirtingomis miškų plotų ir paramos gavėjų rūšimis susijusių prioritetų analizė ir jie nebuvo tinkamai pagrįsti. Be to, ekonominės galimybės, kurias reikalaujama nurodyti, buvo aprašytos tik bendrais bruožais arba jos apskritai nebuvo nurodytos.

⁴⁰ Galisija (Ispanija), Toskana (Italija), Vengrija, Austrija ir Slovėnija.

1 LANGELIS

NEAIŠKAUS POREIKIŲ NUSTATYMO VALSTYBIŲ NARIŲ KPP PAVYZDŽIAI

Slovėnijoje maži investiciniai pajėgumai buvo nurodyti kaip vienas iš miškininkystės sektoriaus trūkumų, tačiau nebuvo atlikta atskira paramos gavėjų (juridinių ar fizinių asmenų) rūšių analizė. Todėl Audito Rūmai nustatė, kad didelį investicinį pajėgumą turinčioms įmonėms didelės viešosios paramos sumos taip pat galėtų būti naudingos.

Austrijos KPP nenustatyta, kokius miškininkystės sektoriaus trūkumus ketinama pašalinti įgyvendinant priemonę. KPP kiekybiškai įvertinti remiami plotai, tačiau nepaaiškinta, kodėl šiems plotams reikia skirti viešąjį finansavimą.

- 31.** Komisija patvirtino kaimo plėtros programas, nors jose nebuvo apibrėžti kokie nors konkretūs privačių miškų savininkų poreikiai, susiję su finansine parama, skirta jų miškų ekonominei vertei didinti.

⁴¹ 500 000 eurų (SI);
735 000 eurų (HU – 2008 m.).

- 32.** Bulgarija, Rumunija ir Graikija planavo panaudoti didelius kiekius lėšų, tačiau iki 2011 m. pabaigos nedeklaravo jokių lėšų arba deklaro labai mažas sumas (Bulgarija). Šios valstybės narės Audito Rūmus informavo, kad jų valdymo institucijos nusprendė perkelti 122 priemonėi suplanuotą lėšas į kitas priemones (Bulgarija ir Rumunija atitinkamai perskirstė 80 % ir 33 % pradinių planuotų lėšų), programavimo laikotarpiu vėliau įgyvendinti priemonę arba nutraukti priemonės įgyvendinimą (Graikija).

REIKŠMINGI ĮGYVENDINIMO TRŪKUMAI ATSIŽVELGIANT Į NUSTATYTUS TIKSLUS

ATVEJAI, KAI REALIEMS POREIKIAMS TENKINTI BUVO SKIRTA NEPROPORCINGAI DIDELĖ VIEŠOJI PARAMA

- 33.** Audito metu nagrinėjant santykį tarp pareiškėjų deklaruotų miškų plotų ir suteiktos viešosios paramos lygio nustatyta, kad kai kurios valstybės narės (Vengrija ir Slovėnija) įtvirtino gana aukštas viešojo finansavimo ribas⁴¹, tačiau neįtvirtino jokių proporcijų, susijusių su pareiškėjų deklaruotų miškų plotų dydžiu ir viešosios paramos, kurią būtų galima suteikti, lygiu. Vienoje valstybėje narėje (Slovėnijoje) buvo patvirtintas 1,1 milijono eurų vertės paramos gavėjo, kuris deklaravo trijų hektarų dydžio miškų plotus, investicinis projektas, susijęs su derliaus nuėmimu ir papildomos technikos įsigijimu. Šiam paramos gavėjui buvo suteikta 375 000 eurų EŽŪFKP dydžio parama. Kita valstybė narė (Austrija) iki 2009 m. finansavo paramos gavėjų, kurie nebuvo miškų savininkai, investicijas į biomasės gamybą ir nereikalavo deklaruoti konkretaus miškų ploto. Pavyzdžiui, buvo patvirtintas miško žemės nedeklaravusio paramos gavėjo projektas, kurio bendra vertė sudarė 132 000 eurų, ir jam buvo skirta 17 000 eurų EŽŪFKP dydžio parama.

- 34.** Tačiau Vengrijoje valdymo institucijos 2010 m. pakeitė tinkamumo kriterijus, kad susietų paramą su registruotų miškų plotų proporcijomis, ir ribojo paramos dydį iki maksimalaus 115 500 eurų dydžio.

INVESTICIJOS SKIRTOS NESILAIKANT PRIEMONĖS NUOSTATŲ

- 35.** Nors pagal 122 priemonę gali būti remiamos tik investicijos, atlikus auditą nustatyti atvejai, kai parama buvo suteikta trumpalaikio vartojimo prekėms, pavyzdžiui, greitai nusidėvinčioms vartojimo prekėms (Toskanoje)⁴², įsigyti ir veiklos sąnaudoms finansuoti (Austrijoje)⁴³. Audito Rūmai mano, kad iš esmės tokių trumpalaikio vartojimo prekių įsigijimas nėra investicija. Panašiai veiklos sąnaudos taip pat negali būti laikomos investicijomis.
- 36.** Kai kuriose valstybėse narėse (Vengrijoje ir Slovėnijoje, žr. **II priedą**) iš paramos gavėjų nebuvo reikalaujama nuosavybės teise turėti arba nuomotuoti miškus, kuriuose būtų galima eksploatuoti už paramos lėšas įsigytą techniką. Rangovų ir (arba) paslaugų teikėjų investicijos negali būti laikomos vien investicijomis į konkrečią miško valdą ir todėl pagal reglamento nuostatas negali būti laikomos tinkamomis (žr. 24 dalį).

KAI KURIE PAGAL 122 PRIEMONĘ FINANSUOJAMI VEIKSMAI LABIAU ATITIKTŲ KITAS EŽŪFKP PRIEMONES

- 37.** EŽŪFKP parama teikiama įvairiomis priemonėmis, užtikrinant jų tarpusavio suderinamumą⁴⁴. Atsižvelgiant į maksimalaus paramos, kuri gali būti skiriama pagal įvairias priemones, dydžio skirtumus, veiksmo finansavimas pagal vieną ar kitą priemonę biudžeto požiūriu nėra neutralus⁴⁵. Reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad atliekant auditą nebuvo nustatyta jokių to paties veiksmo dvigubo finansavimo atvejų.
- 38.** Tačiau atlikus auditą nustatyta atvejų, kai pagal 122 priemonę buvo remiamos investicijos, labiau atitikusios 121 priemonės „Žemės ūkio valdų modernizavimas“, kuria remiamos investicijos į žemės ūkio valdas siekiant pagerinti bendrą jų veiklą, tikslą. Pavyzdžiui, Vengrijoje žemės ūkio technikos įsigijimas buvo finansuojamas 122 priemonės lėšomis. Toskanoje 122 priemonės lėšomis buvo finansuojamas kultivuojamų kaštainių džiovimo technikos įsigijimas, miškingoje žemėje nesančių senų ūkinių pastatų, kurie derliaus nuėmimo metu bus naudojami kaštainiams rūšiuoti ir laikinai saugoti, atnaujinimas, taip pat ūkinių patalpų, skirtų įrankiams ir technikai laikyti, atnaujinimas.

⁴² Asmens apsaugos įranga, pavyzdžiui, darbo drabužiai, šalmai, avalynė, pirštinės, pirmosios pagalbos rinkiniai ir pan.

⁴³ Parama buvo teikiama iš dalies kompensuojant veiklos, susijusios su biomasės parengimu, pavyzdžiui, vežimu, džioviniu ir saugojimu, sąnaudas.

⁴⁴ Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 2 straipsnio 1 dalies b punktas.

⁴⁵ Pavyzdžiui, maksimalus 122 priemonės paramos dydis yra 10 % didesnis už maksimalų 121 priemonės (Žemės ūkio valdų modernizavimas) arba 123 priemonės (Pridėtinė miško produktų vertė) paramos dydį, žr. Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 priedą. Bendras investicijų dydis pagal 122 priemonę yra 50 %, o pagal 121 ir 123 priemones – tik 40 %.

- 39.** Italijoje, Vengrijoje ir Slovėnijoje miškininkystės įmonėms buvo suteikta parama įsigyti technikai, kurios tikslas – atlikti veiksmus, kai mediena naudojama kaip žaliava prieš pramoninį pjaustymą lentpjūvėje (kirtimas, žievės skutimas, šlifavimas, vežimas), arba atlikti apdirbimo veiksmus (pjovimas, medžio pjaustymas dalimis, lentjuosčių ir padėklų gamyba). Austrijoje buvo remiama sandėlių ir džiovinimo patalpų statyba ir vežimo konteinerių įsigijimas. Audito Rūmai mano, kad šios investicijos atitinka ne 122 priemonės, bet priemonės „Miško produktų vertės didinimas“ (123 priemonė) tikslus, nes investicijos yra susijusios su miške nukirsta mediena, o ne su mišku, kurį sudaro augantys medžiai.

NE VISOS INVESTICIJOS PADEDA DIDINTI EKONOMINĘ MIŠKŲ VERTĘ

- 40.** Atlikus auditą nustatyta, kad daugumą priemonės lėšomis finansuojamų investicijų galima suskirstyti į dvi kategorijas: miško darbai ir technika. Pirmuoju atveju (retinimas, genėjimas ir t. t.) Audito Rūmai mano, kad iš esmės tokie darbai padeda padidinti medynų rinkos vertę: kokybiškos medienos gamyba yra tiesiogiai susijusi su medžių tankumu, pagerinamu juos retinant, o genėjimu siekiama sumažinti gumbų kiekį medienos lentose, nes dėl to jų rinkos vertė taip pat padidėja (žr. **2 langelį**).

2 LANGELIS

PAGAL 122 PRIEMONĘ FINANSUOJAMŲ MIŠKO DARBŲ PAVYZDYS (KAIRĖJE). DEŠINĖJE PAVAIZDUOTI MIŠKŲ PLOTAI, KURIUOSE NEVYKDOMI MIŠKO PRIEŽIŪROS DARBAI

- 41.** Dėl investicijų į techniką Audito Rūmai teigia, kad vien technikos, kuri gali būti naudojama ne tik miške, bet ir kitose vietose, pavyzdžiui, žemės ūkio paskirties žemėje, įsigijimo faktas pats savaime nereiškia, kad technikos savininkui priklausančio konkretaus miškų ploto vertė padidės. Atlikdami auditą Audito Rūmai nustatė, kad dauguma miškų savininkų taip pat užsiima žemdirbyste ir kad dažnai 122 priemonės lėšomis paramos gavėjai įsigydavo technikos, kuri lygiai taip pat gali būti naudojama žemės ūkyje, pavyzdžiui, sunkvežimiai, žemės ūkio traktoriai, plūgai, akėčios, trąšų barstytuvai ir t. t. (žr. **3 langelį**).

3 LANGELIS

122 PRIEMONĖS LĖŠOMIS FINANSUOJAMOS ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKOS PAVYZDŽIAI

PARAMOS VEIKSMINGUMO VERTINIMAS NEBUVO PATENKINAMAS

NETINKAMI RODIKLIAI PASIEKTIEMS VEIKLOS TIKSLAMS ĮVERTINTI

- 42.** Teisės aktuose nurodyta⁴⁶, kad Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, sukūrė bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą (BSVS). Reglamente nustatyta, kad kaimo plėtros programų pažanga, našumas ir veiksmingumas jų tikslų atžvilgiu nustatomi pagal pradinės padėties rodiklius, taip pat pagal programų finansinį vykdymą, pajėgumą, rezultatus ir poveikį⁴⁷.
- 43.** Komisija priėmė su 122 priemone susijusias gaires, kuriose nustatyti „paramą investicijoms gavusių miško valdų skaičiaus“ ir „bendros investicijų sumos“ **poveikio rodikliai**, taip pat „valdų ir (arba) įmonių, sukuriančių naujus produktus ir (arba) naujas technologijas“ ir „bendros pridėtinės vertės (BPV) padidėjimo remiamose valdose ir (arba) įmonėse“ **rezultatų rodikliai**.
- 44.** Audito Rūmai pažymi, kad šiais poveikio rodikliais nėra išmatuojami kokie nors pasiekti veiklos tikslai. Taip yra dėl to, kad patys šios priemonės tikslai nebuvo aiškiai apibrėžti.

REIKĖTŲ ATIDŽIAU ATSIŽVELGTI Į KLAUSIMUS DĖL EKONOMINĖS MIŠKŲ VERTĖS PADIDĖJIMO VERTINIMO

- 45.** BSVS taip pat nustatyta, kad 2010 m. **tarpinį vertinimą** turi atlikti nepriklausomi vertintojai. 122 priemonėje numatyti klausimai yra susiję su gamybos įvairinimu⁴⁸, didesnėmis galimybėmis patekti į rinką ir rinkoje užimama dalimi, tvariu miškų valdymu ir miško valdų konkurencingumu.

⁴⁶ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 80 straipsnis.

⁴⁷ Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 81 straipsnis.

⁴⁸ Vienas iš 122 priemonės tikslų – prisidėti prie įvairinimo (žr. Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 22 konstatuojamąją dalį). Įvairinimas miškininkystės sektoriuje – tai naujų pajamų šaltinių, susijusių su miškininkystės veikla, sukūrimas, įskaitant visų pirma su mediena nesusijusių produktų, pavyzdžiui, vaisių, grybų, sėklų, medaus ir t. t., gamybą ir mokamų paslaugų teikimą, pavyzdžiui, leidimų medžioti išdavimą. Kuriai skirtos medienos gamyba taip pat gali būti laikoma miškų, kurie paprastai auginami pramoninės rąstinės medienos gamybai, įvairinimu ir atvirkščiai.

- 46.** Audito Rūmai mano, kad nė vienas iš šių klausimų nesuteikia galimybės išsamiai įvertinti, ar priemonė padėjo kaip nors didinti ekonominę miškų vertę. Klausimai apie užimamą rinkos dalį ir miško valdų konkurencingumą nėra svarbūs paramos veiksmingumui paramą gaunančiose valdose, kuriose nevykdoma komercinė veikla, įvertinti. Be to, vertinimo ataskaitose nurodomi paramos gavėjų atsakymai į vertinimo klausimų klausimus arba pristatomi pasauliniai statistiniai duomenys, susiję su miškininkystės sektoriumi, tačiau nenurodoma konkreti informacija apie 122 priemonės poveikį ekonominei miškų vertei.

NENUSTATYTA MIŠKŲ PLOTŲ VERTĖ PRIEŠ INVESTICIJAS IR PO JŲ

- 47.** Atlikus auditą nustatyta, kad nė viena valstybė narė arba regionas, kuriuose apsilankė Audito Rūmų auditoriai, neparengė EŽŪFKP bendrai finansuojamų veiksmų, susijusių su miškų plotais (miško žeme ir medynais), poveikio ekonominei vertei tinkamų nustatymo procedūrų. Iš paramos gavėjų taip pat nebuvo reikalaujama nurodyti tokį poveikį. Miškų plotų vertė nebuvo nustatoma nei prieš investicijas, nei po priemonės lėšomis finansuojamų investicijų atlikimo. Kadangi tokie vertinimai nėra parengti, sunku nustatyti, ar buvo pasiekti priemonės tikslai.

DAUGUMOS PROJEKTŲ, KURIŲ AUDITAS ATLIKTAS, VEIKSMINGUMAS NĖRA DIDELIS

- 48.** Audito Rūmai, atlikdami 50 projektų auditą vietoje, vertino, ar juos įgyvendinus buvo pasiekti priemonėje nustatyti tikslai (padidinta ekonominė miškų vertė).

- 49.** Audito Rūmai nustatė, kad tik keliuose įgyvendintuose projektuose, kurių auditas atliktas, ekonominė miškų vertė padidėjo padidinus arba žemės vertę (nutiesti miško takai ir keliai), arba medynų vertę (miškininkystės veikla, pavyzdžiui, genėjimas arba retinimas). Kitų projektų atveju Audito Rūmai nenustatė pakankamų įrodymų apie jų svarbą arba jų reikšmingą naudą didinant miškų vertę, nes juose daugiausia dėmesio buvo skiriama:
- a) žemės ūkiui (kaštinių vaisiams⁴⁹, ganykloms, trumpos rotacijos želdiniams, žemės ūkio technikai, fermų pastatams);
 - b) medienos apdirbimui ir pardavimui (malkinės medienos pjovimo, džiovinimo arba pjaustymo įrangai, sandėliams, vežimo konteineriams); ir
 - c) medienos gamybos sąnaudoms (derliaus nuėmimui, pjovimui ir džiovinimui, trumpalaikio vartojimo prekėms, pavyzdžiui, darbo drabužiams, avalynei ir pirštinėms).

⁴⁹ Žr. 38 dalį.

⁵⁰ 2011 m. spalio 19 d. COM(2011) 627 *final*/2.

⁵¹ 2011 m. spalio 12 d. COM(2011) 627 *final* 27 straipsnis, p. 50.

⁵² 22 straipsnis.

2014–2020 M. PROGRAMAVIMO LAIKOTARPIS

- 50.** 2011 m. spalio mėn. Komisija pateikė Reglamento dėl paramos kaimo plėtrai 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu pasiūlymą⁵⁰. Reglamento projekte siūloma remti „su ekonominės miškų vertės didinimu susijusias“ investicijas, kurios skiriamos „privatų miškų savininkams, savivaldybėms ir jų asociacijoms“⁵¹. Investicijos skiriamos miško valdos lygmeniu ir joms gali būti priskirtos investicijos į dirvožemiui ir ištekliams nekenkiančią medyno kirtimo įrangą ir praktiką.
- 51.** Pasiūlyme ir vėl neužsimenama apie tai, kodėl nuostatos iš esmės skirtos privatių miškų savininkams, o ne konkrečioms savininkų kategorijoms arba konkrečioje padėtyje esantiems tam tikriems privatiems savininkams.
- 52.** Savo nuomonėje Nr. 1/2012 Audito Rūmai atkreipė dėmesį į tai, kad nors reglamento projekte visų paramos investicijoms į miškininkystę rūšims turėtų būti taikoma viena priemonė ir visos susijusios papildomos priemonės minimos viename straipsnyje⁵², kiekvienai iš jų vis tiek taikomi konkretūs reikalavimai ir nuostatos.
- 53.** Audito Rūmai mano, kad jei Komisija priims pasiūlymą jo nepakeitusi, šioje ataskaitoje nurodytos problemos, tikėtina, išliks ir per kitą programavimo laikotarpį.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

- 54.** 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu buvo numatyta konkre-
ti 122 priemonė „Ekonominės miškų vertės didinimas“. Audito Rūmams
atlikus auditą buvo nustatyta priemonės koncepcijos, įgyvendinimo ir
stebėjimo trūkumų. Todėl Audito Rūmai daro išvadą, kad Komisija ir vals-
tybės narės nesugebėjo veiksmingai ir efektyviai valdyti audituotų ekono-
minės miškų vertės didinimo paramos aspektų. Visų pirma atsižvelgdami
į tai, kad tokią paramą siūloma teikti ir per kitą, 2014–2020 m., programa-
vimo laikotarpį, Audito Rūmai pateikia toliau išdėstytas rekomendacijas.

REIKŠMINGI PRIEMONĖS KONCEPCIJOS TRŪKUMAI

- 55.** Atlikus auditą buvo nustatyta priemonės koncepcijos trūkumų, kurie
labai trukdo sėkmingai ją įgyvendinti. Toliau pateikiamas išsamesnis
paaiškinimas.
- 56.** Komisija neatliko konkrečios padėties ES miškininkystės sektoriuje ana-
lizės, kuria būtų galima pagrįsti pasiūlymą dėl specifinės finansinės pa-
ramos ekonominės miškų, kuriuos valdo privatūs savininkai arba savival-
dybės, vertės didinimui, arba neapibrėžė viešojo intereso, kuris turėtų
būti tenkinamas skiriant tokią paramą (18–22 dalys).
- 57.** Teisinėse nuostatose nebuvo pateiktos pagrindinių priemonės sąvokų
apibrėžtys, t. y. „ekonominės miškų vertės didinimo“ ir „miško valdos“
reikšmė. Be to, siekiant išvengti galimo konkurencijos iškraipymo rizi-
kos, nebuvo nustatytos konkrečios sąlygos, susijusios su galimų para-
mos gavėjų dydžiu, pagrindine ekonomine veikla arba teisiniu statusu
(23–25 dalys).
- 58.** Valstybės narės nustatė labai skirtingus miško valdų dydžius, kuriuos
viršijus buvo reikalaujama parengti miško valdymo planą. Tai buvo ir
minimalūs dydžiai, kuriais siekiama padidinti miškų plotų, kuriems pri-
valoma rengti valdymo planą, skaičių, ir tokia aukšta riba, kad praktikoje
vienoje valstybėje narėje (Austrijoje) 99 % privačių miškų savininkų buvo
atleisti nuo šios pareigos (26 dalis).

- 59.** Be to, valstybės narės KPP neišsamiai aprašė poreikius. Atliekant auditą nustatyta keletas atvejų, kai konkretūs su šia priemone susiję poreikiai nebuvo išsamiai išanalizuoti arba priemone nebuvo tenkinami konkretūs ar skubūs valstybių narių poreikiai (28–31 dalys). Kelios valstybės narės nutraukė priemonės įgyvendinimą arba daugumą priemonės lėšų perskirstė kitoms priemonėms (32 dalis).

1 REKOMENDACIJA

Komisija turėtų:

- apibrėžti ir įvertinti ES poreikius, susijusius su ekonominės miškų vertės didinimu;
- aiškiai apibrėžti pagrindinius aspektus, padedančius užtikrinti, kad ES parama būtų skirta tiems poreikiams įgyvendinti, ir taip sukurti ES pridėtinę vertę.

2 REKOMENDACIJA

Valstybės narės turėtų:

- savo KPP tinkamai aprašyti konkrečius ekonominius poreikius ir galimybes, susijusias su skirtingomis miškų plotų ir paramos gavėjų rūšimis;
- daugumai miško valdų padėti detalizuoti miškų valdymo planus, skatinti sertifikuoti miškų plotus ir taip gerinti miškų valdymą.

REIKŠMINGI ĮGYVENDINIMO TRŪKUMAI ATSIŽVELGIANT Į NUSTATYTUS TIKSLUS

- 60.** Atlikus auditą nustatyta daugybė su priemonės įgyvendinimu susijusių trūkumų (33–41 dalys). Todėl Audito Rūmai daro išvadą, kad tam tikrais atžvilgiais įgyvendinimo procesas nebuvo tinkamas.
- 61.** Visų pirma Audito Rūmai nustatė atvejus, kai viešoji parama buvo neproporcingai didelė, palyginti su realiais poreikiais (33 ir 34 dalys). Atsižvelgiant į tai, kokio požiūrio laikėsi valstybė narė, daugelis vėliau finansuotų projektų neatitiko priemonės nuostatų, pavyzdžiui, nustatyti atvejai, kai parama buvo suteikta trumpalaikio vartojimo prekėms ir veiklos sąnaudoms finansuoti, ir nustatytas faktinės paramos kirtimui atvejis (35 ir 36 dalys). Be to, valstybės narės pagal 122 priemonę paprastai skyrė mažesnę paramą veiksams, kurie neatitiko priemonės tikslų ir kuriuos labiau tiktų finansuoti kitų priemonių (kuriose nustatyti kitokie tinkamumo reikalavimai ir finansavimo lygiai) lėšomis (37–39 dalys).
- 62.** Ne visos investicijos pačios savaime padeda didinti ekonominę miškų vertę. Tiesioginis ryšys tarp suteikiamos paramos ir tikėtino ekonominės miško vertės padidėjimo priklauso nuo investicijų tipologijos (40 ir 41 dalys).

3 REKOMENDACIJA

Valstybės narės turėtų:

- nustatyti tinkamus reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad pagal kaimo plėtros politiką miškininkystei teikiama parama būtų nuosekli, atitiktų valstybės pagalbos nuostatas ir duotų kuo didesnę naudą;
- sukurti tinkamas procedūras, kad būtų užtikrintas paramos veiksmingumas ir investicijos į miškų plotus iš tikrųjų padėtų didinti ekonominę miškų vertę.

PARAMOS VEIKSMINGUMO VERTINIMAS NEBUVO PATENKINAMAS

- 63.** Atlikę auditą, Audito Rūmai nusprendė, kad rimti trūkumai trukdė įvertinti paramos veiksmingumą.
- 64.** BSVS nėra tinkama finansinės paramos pagal 122 priemonę poveikiui įvertinti, nes BSVS numatyti veiklos rodikliai ir vertinimo klausimai nesudaro sąlygų nustatyti, ar dėl remiamų investicijų padidėjo ekonominė miškų, į kuriuos buvo investuojama, vertė (42–46 dalys).
- 65.** Valstybės narės nenustatė miškų plotų vertės prieš investicijas ir po jų ir nereikalavo, kad šią vertę nustatytų paramos gavėjai. Tai, kad nėra valstybės narės arba regiono lygmens efektyvaus miškų vertės padidėjimo, kai veiksmai buvo remiami, vertinimų, trukdo įvertinti tai, kaip buvo pasiektas pagrindinis priemonės tikslas, ir tai taip pat trukdo įvertinti paramos veiksmingumą (47 dalis).
- 66.** Audito Rūmai nustatė, kad tik keliuose projektuose, kurių auditas atliktas, ekonominė miškų vertė padidėjo. Tai buvo padaryta padidinant žemės vertę (miško kelių ir takų nutiesimas) arba medynų vertę (miškininkystės veikla, pavyzdžiui, genėjimas ir retinimas).

4 REKOMENDACIJA

Komisija turėtų atidžiau stebėti priemonę siekdama užtikrinti, kad valstybės narės ją įgyvendintų laikydamosi konkrečių nustatytų tikslų. Tiksliau tariant, valstybės narės turėtų reikauti iš paramos gavėjų pateikti išsamią informaciją apie jiems priklausančių miškų plotų vertę ir tai daryti turėtų prieš skirdamos remiamas investicijas ir po to. Be to, turėtų būti reikalaujama, kad valdymo įstaigos patvirtintų šias vertes.

Šią ataskaitą priėmė I kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Ioannis SARMAS, 2013 m. birželio 12 d. Liuksemburge įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

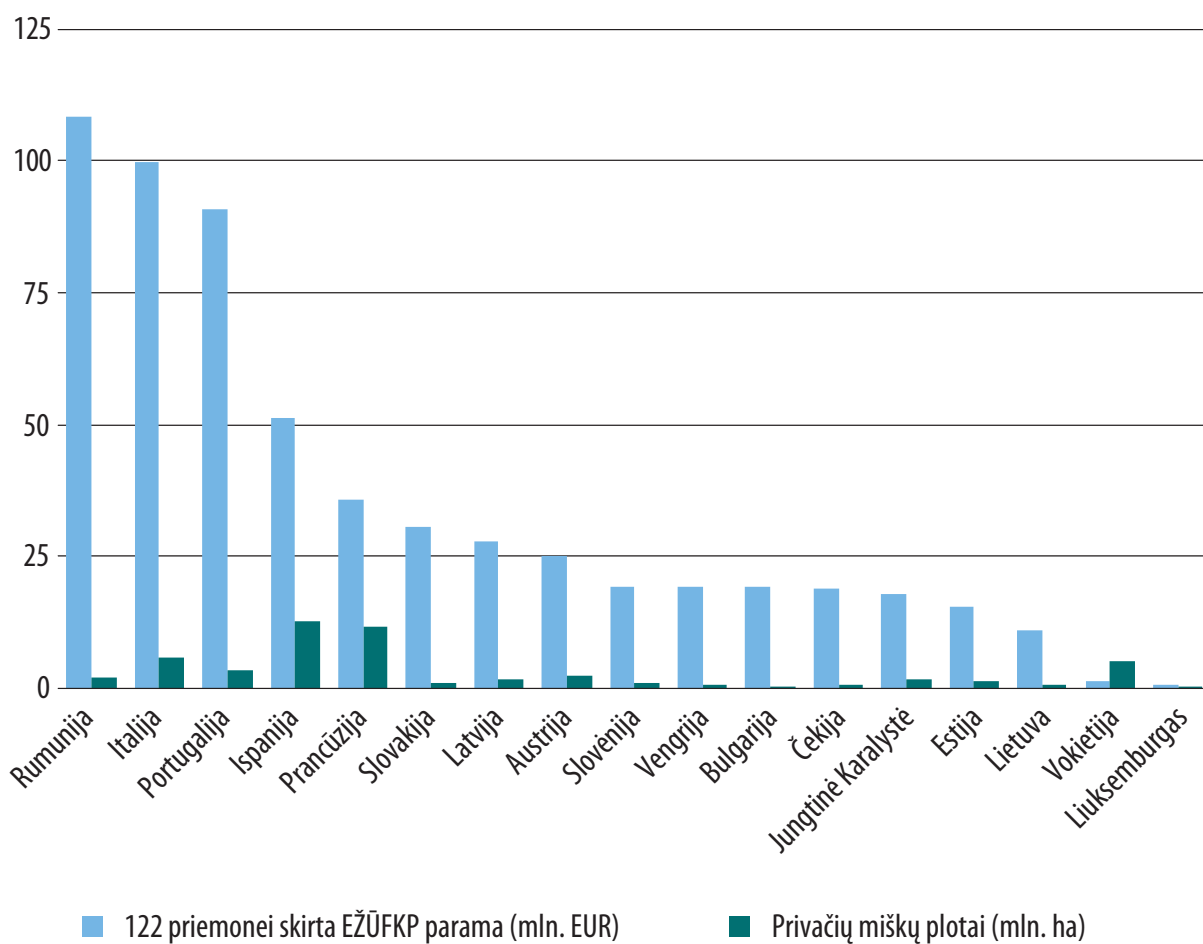
Pirmininkas

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

I PRIEDAS

122 PRIEMONĖS FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ PASKIRSTYMAS IR PRIVATIEMS SAVININKAMS PRIKLAUSANČIŲ MIŠKŲ PLOTŲ DYDIS KIEKVIOJOJE VALSTYBĖJE NARĖJE

Pagal 122 priemonę suplanuotos EŽŪFKP lėšos ir privačių miškų plotai kiekvienoje valstybėje narėje

I PRIEDAS

Valstybė narė	Pirmojoje 2007–2013 m. KPP versijoje 122 priemonei numatytas skirti EŽŪFKP finansavimas	2011 m. gruodžio 31 d. KPP 122 priemonei numatytas skirti EŽŪFKP finansavimas	2011 m. gruodžio 31 d. bendros numatytos 122 priemonės viešosios išlaidos	2011 m. gruodžio 31 d. EŽŪFKP finansavimas, skirtas naujoms 2007–2013 m. programavimo laikotarpio paraiškoms	2011 m. gruodžio 31 d. bendros numatytos išlaidos, skirtos naujoms 2007–2013 m. programavimo laikotarpio paraiškoms	Miško ir kitos miškingos žemės plotas	Privačių miškų plotas
	(tūkst. eurų)					(tūkst. ha)	
Bulgarija	19 278	9 278	11 597	4 800	6 000	3 927	519
Čekija	19 158	20 658	27 543	11 438	15 250	2 697	616
Vokietija	1 400	635	847	236	315	11 076	5 368
Estija	15 565	15 506	20 674	4 016	5 355	2 350	1 345
Graikija	10 630	0	0	0	0	6 539	845
Ispanija	42 850	51 185	85 533	13 520	25 373	27 747	12 838
Prancūzija	36 220	34 965	67 553	14 904	29 147	17 572	11 841
Italija	103 454	96 201	205 976	22 343	48 996	10 916	6 076
Latvija	34 066	14 395	19 431	2 169	2 762	3 467	1 696
Lietuva	15 375	11 031	14 708	4 276	5 702	2 240	784
Liuksemburgas	795	795	3 977	50	250	88	46
Vengrija	8 831	19 289	27 125	9 472	12 806	2 029	861
Austrija	26 222	19 817	38 726	14 955	31 693	4 006	2 482
Portugalija	99 244	64 026	76 915	12 451	16 304	3 611	3 382
Rumunija	158 692	108 692	133 699	0	0	6 733	2 097
Slovėnija	18 704	19 454	25 939	12 370	16 495	1 274	962
Slovakija	30 720	30 720	41 445	7 987	10 655	1 933	958
Jungtinė Karalystė	11 683	18 081	25 136	2 149	4 118	2 901	1 922
IŠ VISO	652 887	534 729	826 824	137 137	231 221	111 106	54 638

Šaltinis: Europos Audito Rūmų duomenys, parengti remiantis Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD apskaičiavimais ir Eurostato pateiktais 2011 m. miškininkystės statistiniais duomenimis.

PERŽIŪRĖTŲ INVESTICINIŲ PROJEKTŲ SĄRAŠAS

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪKP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
ES	1	Su lapuočiais ir kitais medžiais susijusi miškininkystės veikla	50,00	104 524,44	56 726,18	32 651,59	Taip
	2	Miškininkystės veikla eukaliptų medynuose	33,84	51 517,76	25 758,90	14 826,82	Taip
	3	Spjgliuočių medynų retinimas ir genėjimas	50,00	92 384,00	55 430,40	31 905,74	Taip
	4	Spjgliuočių medynų retinimas ir genėjimas	50,00	99 524,00	59 714,42	34 371,62	Taip
	5	Spjgliuočių medynų retinimas	50,00	87 584,00	52 550,40	30 248,01	Taip
	6	Visapusio miškų vertės ir daugiafunkciškumo didinimo programa	969,10	53 632,59	26 816,30	15 435,46	Ne
	7	Miškų vertės ir daugiafunkciškumo didinimo veiksmai	947,00	152 913,02	74 615,98	42 948,96	Ne
	8	Miškingos žemės valdymo techninių planų rengimas	3 555,06	90 000,00	60 000,00	34 536,00	Ne
	9	Miškingos žemės valdymo techninių planų rengimas	6 002,00	150 000,00	90 000,00	51 804,00	Ne
	10	Visapusio miškų vertės ir daugiafunkciškumo didinimo programa	1 410,00	112 916,76	70 150,06	40 378,37	Ne

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪFKP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
IT	1	Kaštonų medžių genėjimas ir skiepijimas siekiant didinti kaštainių derlių	20,57	159 785,99	95 871,59	42 183,5	Taip
	2	Krūmų kirtimas, kaštainių genėjimas ir skiepijimas vaisiams auginti	1,36	5 066,64	3 039,98	1 337,59	Taip
	3	Krūmų kirtimas, kaštainių genėjimas ir skiepijimas vaisiams auginti, krūmapjovių ir grandininų pjūklų įsigijimas	1,42	15 980,14	9 580,14	4 218,76	Taip
	4	Kaštainių genėjimas ir skiepijimas vaisiams auginti, miškininkystės darbams skirtos technikos įsigijimas ir pirminis trinkelų perdirbimas	5,81 vaisiniai kaštainiai, 59,63 kiti medžiai	74 476,24	44 685,74	19 661,73	Taip
	5	Kaštainių genėjimas ir skiepijimas vaisiams auginti, miškininkystės darbams skirtos technikos įsigijimas	7,05 vaisiniai kaštainiai, 59,63 kiti medžiai	132 117,05	79 270,23	34 878,9	Taip
	6	Fermos pastato patalpos, skirtos kaštainiams rūšiuoti ir laikinai sandėliuoti, atnaujinimas; kaštainių vaisių priežiūrai skirtų įrankių ir technikos įsigijimas	3,54	58 184,32	34 910,59	15 360,66	Taip
	7	Miškininkystės darbams ir pirminiam medžio apdorojimui skirtos technikos (priekabo, krano, traktoriaus, ekskavatoriaus, trupintuvo), taip pat asmens apsaugos priemonių (darbo drabužių, šalinių, avalynės, pirštinių, pirmosios pagalbos rinkinių) įsigijimas	243,06	224 108,29	134 465,04	59 164,62	Taip
	8	Miško ūkio traktorių įsigijimas, pušų (<i>pinus pinea</i>) genėjimas	32,88	286 439,11	171 862,75	75 619,361	Taip
	9	Kamštininių ažuolų miškelio atkūrimas (krūmų ir medžių kirtimas, genėjimas)	94,00	389 568,91	230 103,57	101 246,27	Taip
	10	Kamštininių ažuolų miškelio atkūrimas (krūmų ir medžių kirtimas, genėjimas), miškininkystės darbams skirtos technikos (ekskavatoriaus, traktoriaus, krūmapjovių, krano, grandininų pjūklų) įsigijimas	5,00 atsodinti kamštiniai ažuolai, 931,00 kita miškinga žemė	331 348,17	198 808,90	43 737,96	Taip

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪKP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
IT	11	Vyesnio amžiaus sodinių juodųjų pušų miškelių retinimas siekiant sudaryti palankias sąlygas vietiniams europiniams kėnams augti ir skatinti atkurti natūralią mišraus spygliuočių ir kietmedžių miško sudėtį	15,32	37 646,46	22 587,88	9 938,67	Taip
	12	Vaisinių kaštinių plantacijos atkūrimas (kirtimas, genejimas, skiepijimas), dalinis fermos pastato atnaujinimas, kaštinių džiovinimo įsigijimas ir įrengimas, miško valdymo plano parengimas	5,00 vaisiniai kaštainiai, 64,00 kiti medžiai	19 603,65	10 835,57	4 767,65	Taip
	13	50 metų amžiaus juodųjų pušų plantacijų retinimas siekiant sudaryti palankias sąlygas natūraliai atkurti lapuočių medžių rūšis; technikos (ekskavatoriaus, trupintuvo, medienos skaldymo staklių) įsigijimas	6,47	99 509,57	57 121,65	25 133,53	Taip
	14	50 metų amžiaus juodųjų pušų plantacijų retinimas siekiant sudaryti palankias sąlygas natūraliai atkurti lapuočių medžių rūšis; priekabos ir gervės įsigijimas	5,52	47 698,00	28 618,80	12 592,27	Taip
	15	Lentjuosčių ir padėklų gamybai skirtos lentpjūvės statyba ir įrengimas	20,00	182 854,26	109 712,57	48 273,53	Taip
	16	Ekskavatoriaus įsigijimas	105,33	104 950,00	62 970,00	27 706,80	Taip
	17	Miškininkystės krano ir priekabos įsigijimas	105,33	45 208,33	27 125,00	11 935,00	Taip
	18	Miškininkystės traktoriaus įsigijimas	105,33	35 500,00	21 300,00	9 372,00	Taip
	19	Technikos (medienos skaldymo staklių, krūmaplovės, grandininio pjūklų) ir asmens apsaugos priemonių (darbo drabužių, šalinių, avalynės, pirštinių) įsigijimas	45,00	13 360,00	8 016,00	3 527,04	Taip

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪKFP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
HU	1	Technika – traktorius, sunkvežimis, priekaba, plūgas, trąšų barstytuvas	68,41	667 904,00	333 952,00	248 093,00	Taip
	2	Technika – traktorius, kranas, miškovežis, priekaba	586,91	747 435,00	373 718,00	277 635,00	Taip
	3	Technika – medienos skaldymo staklės, traktorius, kranas, miškovežis, priekaba	868,03	1 424 309,00	712 154,00	529 059,00	Taip
	4	Technika – traktorius, priekaba, plūgas, gervė	124,52	443 795,00	221 897,00	164 847,00	Taip
	5	Technika – traktorius, plūgas	94,30	183 007,00	91 504,00	45 423,00	Taip
	6	Technika – traktorius, priekaba, gervė	301,73	168 373,00	84 186,00	62 542,00	Taip
	7	Technika – traktorius, plūgas, gervė	116,97	837 792,00	418 896,00	311 198,00	Ne
	8	Technika – traktorius, gervė, plūgas, priekaba	51,60	429 535,00	214 768,00	159 551,00	Ne
	9	Technika – traktorius, kranas, miškovežis	2 632,48	656 168,00	328 084,00	243 734,00	Ne
	10	Technika – traktorius, plūgas, gervė	66,14	827 713,00	413 853,00	307 451,00	Ne
	11	Technika – traktorius, plūgas, gervė, priekaba	107,75	220 776,00	110 388,00	82 007,00	Ne
	12	Technika – traktorius, gervė, trąšų barstytuvas	625,30	268 519,00	134 259,00	99 741,00	Ne
	13	Technika – traktorius, medienos skaldymo staklės	89,68	430 259,00	215 129,00	159 819,00	Ne
	14	Technika – traktorius, plūgas, gervė, priekaba	162,86	159 228,00	79 614,00	59 145,00	Ne

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪKP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
AT	1	Gluosnių ir tuopų sodinimas trumpos rotacijos (3–4 metų rotacijos laikotarpio) želdiniams skirtoje žemės ūkio paskirties žemėje	0,39	1 170,00	585,00	284,84	Taip
	2	Plačialapių medžių rūšių sodinimas nuo audros nukentėjusiose spygliuočių miškuose	10,40	62 400,00	31 200,00	15 150,72	Taip
	3	Spygliuočių medynų (kurių aukštis neviršija 15 metrų) retinimas	7,90	7 260,00	3 630,00	1 767,45	Taip
	4	Plačialapių medžių rūšių sodinimas nuo audros nukentėjusiose spygliuočių miškuose	17,47	53 077,59	26 536,00	12 889,84	Taip
	5	Bokštinio krano įsigijimas	6 400,00	44 166,67	15 458,00	7 506,40	Taip
	6	Miško valdymo plano parengimas	1 000,00	36 667,67	18 333,00	8 902,50	Taip
	7	Spygliuočių medynų, kurių aukštis neviršija 15 metrų, retinimas	20,00	30 000,00	15 000,00	7 303,50	Taip
	8	Medžio drožlių džiovinimo įranga	Nėra duomenų ¹	132 443,07	36 000,00	17 481,60	Taip
	9	Tuopų iš žemės ūkio paskirties žemėje auginamų trumpos rotacijos (3–4 metų rotacijos laikotarpio) želdinių pjaustymas ir džiovinimas	2,20	1 900,20	950,00	462,55	Taip

¹ Austrijoje buvo finansuojamos investicijos į biomasės gamybą, ir iš paramos gavėjų nereikalauta deklaruoti konkrečių miškų plotų.

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪFKP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
AT	10	Tuopų sodinimas trumpos rotacijos (3–4 metų rotacijos laikotarpio) želdiniams skirtoje žemės ūkio paskirties žemėje	0,62	1 560,00	780,00	379,78	Taip
	11	Medžio drožių vežimo talpyklos įsigijimas	Nėra duomenų ¹	19 600,00	3 920,00	1 908,65	Taip
	12	Plačialapių medynų, kurių aukštis neviršija 18 metrų, retinimas	20,00	30 000,00	15 000,00	7 303,50	Taip
	13	Medžio drožių sandėliavimo patalpų statymas	Nėra duomenų ¹	124 650,67	24 930,00	12 138,42	Taip
	14	Natūralų atskūrimą skatinančių medžių sodinimas, plačialapių medynų, kurių aukštis neviršija 18 metrų, retinimas, taip pat spygliuočių medynų, kurių aukštis neviršija 15 metrų, retinimas	26,50	22 419,40	11 209,00	5 443,09	Taip
	15	Tuopų ir gluosnių iš žemės ūkio paskirties žemėje auginamų trumpos rotacijos (3 ar 4 metų rotacijos laikotarpio) želdinių pjūvimas ir pjaustymas	21,80	20 736,66	10 368,00	5 048,18	Taip

¹ Austrijoje buvo finansuojamos investicijos į biomasės gamybą, ir iš paramos gavėjų nereikalauta deklaruoti konkrečių miškų plotų.

Šalies kodas	Projekto numeris	Projekto pobūdis	Deklaruotas ir (arba) valdomas miškų plotas (ha)	Iš viso investicijų (eurais)	Iš viso viešųjų išlaidų (eurais)	Iš viso BŽŪKFP finansavimas (eurais)	Patikra vietoje
SI	1	Miško takas	38,15	15 641,00	7 965,00	5 973,00	Taip
	2	Technika – traktorius	23,70	69 510,00	34 550,00	25 913,00	Taip
	3	Miško kelias	19,82	66 170,00	31 521,00	23 641,00	Taip
	4	Miško kelias	261,15	40 564,00	20 282,00	15 211,00	Ne
	5	Technika – traktorius, derliaus nuėmimo mašina	3,49	230 890,00	138 534,00	103 901,00	Taip
	6	Technika – priekaba	45,63	45 449,00	5 500,00	4 125,00	Ne
	7	Miško kelias	24,00	50 654,00	21 106,00	15 829,00	Ne
	8	Technika – derliaus nuėmimo mašina, traktorius, miškovežis, sunkvežimis su kranu ir (arba) trosine strole	3,30	1 157 730,00	500 000,00	375 000,00	Taip
	9	Miško takas	15 350,00	21 752,00	10 876,00	8 157,00	Ne
	10	Technika – traktorius	1,70	79 099,00	39 550,00	-29 662,00	Ne

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SANTRAUKA

VI.

Nors kai kurie šios priemonės aspektai galėjo būti geriau paaiškinti, įgyvendinimas galėjo būti geresnis, taip pat reikėjo įveikti su stebėjimu ir vertinimu susijusius sunkumus, kai kuriais atvejais priemonė įgyvendinta geriau ir pasiekta geresnių rezultatų.

Be to, įgyta patirties, kuria bus remiamasi ateinančiu laikotarpiu, visų pirma, rengiant gaires ir atliekant programavimą.

VII.

Komisija išanalizavo padėtį miškininkystės sektoriuje 2005 m. Komisijos tarnybų darbiname dokumente (dokumento numeris SEC(2005) 333), pridėtame prie komunikato dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo.

Sąvoka „ekonominė vertė“ iš tiesų nebuvo apibrėžta teisinėse nuostatose. Kita vertus, ši sąvoka laikyta pakankamai aiškia, o stebėjimo ir vertinimo tikslais ji buvo išreikšta rezultatų rodikliu „bendros pridėtinės vertės padidėjimas“.

Sąvoka „miško valda“ iš tiesų nebuvo apibrėžta. Ateityje galbūt reikės parengti papildomų gairių šiuo klausimu. Be to, Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu ištirs, kiek sąvokos „miškas“ apibrėžimas atitinkamuose teisės aktuose padėtų spręsti konkrečias problemas.

Manoma, kad konkrečios su paramos gavėjų dydžiu, pagrindine veikla ir teisiniu statusu susijusios sąlygos turėtų būti nustatomos atskirose kaimo plėtros programose (KPP) remiantis SWOT¹ analize.

Komisija skirs reikiamą dėmesį miško valdymo planų klausimui derybose dėl būsimų KPP ir prireikus pateiks atitinkamų gairių.

¹ SWOT analizė – privalumų, trūkumų, galimybių ir grėsmių analizė. Kiekvienoje KPP turi būti pateikta SWOT analizė, kuria kartu su kita informacija būtų remiamasi planuojant išlaidas pagal tą KPP.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IX.

Komisija mano, kad 122 priemonė buvo naudojama netinkamai kai kuriais, tačiau ne visais Audito Rūmų nurodytais atvejais. Nepaisant to, Komisija dės reikiamas pastangas (įskaitant pradinių gairių rengimą) užtikrinti, kad valstybės narės (regionai) ateinančiu laikotarpiu naudotų tinkamas priemones konkrečioms veiksmams remti.

Konkrečių pavyzdžių, susijusių su tinkamu priemonės įgyvendinimu apskritai, pateikta atsakymuose į 35, 36 ir 37 dalių pastabas, o pavyzdžių, susijusių su tinkamos priemonės naudojimu, pateikta atsakymuose į 40 ir 42 dalių pastabas.

Komisija mano, kad tais atvejais, kai 122 priemonė buvo tinkama naudoti priemonė, ekonominė miškų vertė išties padidėjo, net jei konkretus ryšio tarp paramos ir miško vertės padidėjimo pobūdis ir skyrėsi priklausomai nuo investicijų rūšies.

Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu ištirs, kiek būtų įmanoma atitinkamuose teisės aktuose paaiškinti pageidaujamą ryšį tarp investicijų į įrangą ir ekonominės miškų vertės padidėjimo.

Bendras atsakymas į X ir XI dalių pastabas

Dabartinėje bendroje stebėsenos ir vertinimo sistemoje (BSVS) numatyti rodikliai ir vertinimo klausimai yra susiję su šios priemonės bei krypties, kuriai priklauso ši priemonė, loginiu pagrindu ir tikslais, todėl yra naudingi atliekant bendrą priemonės vertinimą.

Komisija mano, kad, atlikus tinkamą reikiamų duomenų analizę pagal šią sistemą, galima įvertinti, kiek padidėjo ekonominė vertė dėl pagal šią priemonę remtų investicijų. Kita vertus, reikia pripažinti, kad valstybėms narėms kilo tam tikrų kliūčių šiai ekonominei analizei atlikti, todėl Komisija 1) parengė papildomų su einamuoju laikotarpiu susijusių gairių ir 2) apžvelgė padėtį, kad būtų galima padidinti stebėjimo ir vertinimo veiksmingumą būsimo laikotarpiu.

Ateinančiam programavimo laikotarpiui Komisija kartu su valstybėmis narėmis rengia BSVS, kurią taikant bus galima įvertinti kiekvienos KPP įgyvendinimo pažangą pagal bendrai apibrėžtus tikslinius rodiklius, susijusius su tai programai nustatytais prioritetais ir pagrindinėmis sritimis. Šios sistemos pagrindas – orientacinis planas, kuriuo kiekvienoje pagrindinėje srityje nustatomas tikslas, planuojamas rezultatas ir su priemonėmis, kuriomis bus įgyvendinami programos tikslai ir uždaviniai, susijusios išlaidos. Orientacinio planu, kitaip nei dabar naudojama nelanksčia kryptimis pagrįsta struktūra, būtų tiksliau parodomas kiekybiškai išreikštas konkrečios programos intervencijos loginis pagrindas.

Vertinant 122 priemonės įgyvendinimą svarbus ne tik kiekybinis, bet ir kokybinis vertinimas, nes aiškiai išmatuojamų politinės intervencijos rezultatų miškininkystės atveju kartais tenka laukti ilgiau nei ūkininkavimo atveju.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

XII.

Komisija mano, kad tais atvejais, kai 122 priemonė buvo tinkama naudoti priemonė, ekonominė miškų vertė išties padidėjo.

Vertinant, kiek buvo prisidėta prie ekonominės miškų vertės padidėjimo, taip pat reikia atsižvelgti į kitus įvairius, kaip antai daugiafunkciškumo ir tvarumo, veiksnius.

XIII.

Dėl rekomendacijos Komisijai apibrėžti ir įvertinti ES poreikius didinti ekonominę miškų vertę, taip pat aiškiai apibrėžti pagrindinius aspektus, Komisija sutinka, kad ji ir toliau turėtų apibrėžti ir vertinti poreikį didinti ekonominę miškų vertę ES taip, kad būtų bendrais bruožais pagrindžiama būtinybė kaimo plėtros politikoje numatyti reikiamą paramą.

Komisija mano, kad jau atlikti tyrimai rodo bendrus ES lygmens poreikius².

² Keletas iš šių tyrimų: „Prospects for the market supply of wood and other forest products from areas with fragmented forest-ownership structures“ http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/supply-wood/index_en.htm; „Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe“ http://ec.europa.eu/agriculture/fore/publi/forest_brochure_en.pdf ir „Study of the Effects of Globalization on the Economic Viability of EU Forestry“ http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/viability_forestry/index_en.htm.

Komisija mano, kad konkretesnius, su atskira šalimi ar programa susijusius poreikius ir toliau turėtų įvertinti ir apibrėžti nacionalinės ir regioninės valdžios institucijos.

Komisija mano ir toliau turinti apibrėžti pagrindines ES lygmens tinkamumo gauti paramą sąlygas, tačiau tikslesnės tinkamumo gauti paramą sąlygos ir atrankos kriterijai turėtų būti nustatomi atskirose KPP. Komisija mano, kad jos pasiūlymai dėl kaimo plėtros politikos po 2013 m. atitinka šį požiūrį. Nepaisant to, Komisija turėtų pateikti papildomų su šiuo klausimu susijusių gairių.

Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu taip pat ištirs, kiek būtų įmanoma atitinkamuose teisės aktuose paaiškinti pageidaujamą ryšį tarp investicijų į įrangą ir ekonominės miškų vertės padidėjimo.

Dėl rekomendacijos valstybėms narėms savo KPP aprašyti konkrečius ekonominius poreikius ir galimybes, susijusias su skirtingomis miškų plotų ir paramos gavėjų rūšimis, taip pat gerinti miškų valdymą, Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybėms narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Komisija sutinka, kad tinkamų aprašymų reikia. Būtinai pateikti išsamesnės informacijos, susijusios su miškų plotų ir paramos gavėjų rūšimis, kiekis įvairiose KPP įgyvendinimo vietovėse gali skirtis.

Komisija mano, kad miško valdymo planai turėtų būti rengiami tinkamai daliai miškų, kuriems teikiama parama pagal šią priemonę. Ši „tinkama dalis“ turėtų būti nustatyta atliekant programavimą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Dėl rekomendacijos valstybėms narėms nustatyti reikalavimus, kuriais užtikrintų, kad miškininkystei teikiama parama būtų nuosekli, taip pat sukurti tinkamas procedūras, kad būtų užtikrintas paramos efektyvumas didinant ekonominę miškų plotų vertę, Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybėms narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Ateinančiam programavimo laikotarpiui Komisija kartu su valstybėmis narėmis rengia BSVS, kurią taikant bus galima įvertinti kiekvienos KPP įgyvendinimo pažangą pagal bendrai apibrėžtus tikslinius rodiklius, susijusius su tai programai nustatytais prioritetais ir pagrindinėmis sritimis. Šios sistemos pagrindas – orientacinis planas, kuriuo kiekvienoje pagrindinėje srityje nustatomas tikslas, planuojamas rezultatas ir su priemonėmis, kuriomis bus įgyvendinami programos tikslai ir uždaviniai, susijusios išlaidos. Orientaciniu planu, kitaip nei dabar naudojama nelanksčia kryptimis pagrįsta struktūra, būtų tiksliau parodomas kiekybiškai išreikštas konkrečios programos intervencijos loginis pagrindas.

Vertinant 122 priemonės įgyvendinimą gali būti svarbus ne tik kiekybinis, bet ir kokybinis vertinimas, nes aiškiai išmatuojamų politinės intervencijos rezultatų miškininkystės atveju kartais tenka laukti ilgiau nei ūkininkavimo atveju.

Dėl rekomendacijos Komisijai atidžiau stebėti priemonę, Komisija sutinka, kad iš paramos gavėjų turėtų būti reikalaujama teikti duomenis. Vis dėlto šie duomenys gali būti labai elementaraus pobūdžio ir norint daryti išvadas apie vertės padidėjimą juos gali reikėti smarkiai apdoroti.

Siekiant kaupti rezultatų rodiklių, tokių kaip „bendros pridėtinės vertės (BPV) padidėjimas“, duomenis, valstybių narių buvo paprašyta³ rinkti reikiamą informaciją apie remiamų miško valdų BPV patvirtinus paraiškas ir praėjus 2 metams po baigimo investuoti, kad būtų kiek įmanoma labiau atsižvelgiama į ilgalaikį investicijų poveikį.

³ Darbinis dokumentas, kuriame pateikiamos gairės valstybėms narėms dėl rezultatų rodiklio „BPV padidėjimas“ http://enrd.ec.europa.eu/app_templates/filedownload.cfm?id=84053593-C697-FF89-ED5C-51797D9754FD

Faktiškai valdymo institucijoms buvo sunku vykdant įprastinę stebėjimo veiklą kaupti reikiamus duomenis ir atlikti analizę, reikalingą šių rūšių rezultatų rodiklių reikšmėms nustatyti. Todėl ateinančiu programavimo laikotarpiu šio rodiklio reikšmės veikiau nustatinės programos vertintojai.

Komisija mano, kad šis būdas yra įmanomas įgyvendinti ir tinkamas.

PASTABOS

20.

Rengdama su miškininkyste susijusias priemones, Komisija naudojo turimos analizės duomenimis.

Vienas pagrindinių šaltinių buvo prie 2005 m. kovo 10 d. komunikato dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo pridėtas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas (SEC(2005) 333), kuriame nustatyti poreikiai ir strateginiai tikslai.

Žr. 30 dalį ir susijusias išnašas.

21.

Audito Rūmų minimos nuomonės 2004 m. iš tiesų nebuvo prieinamos. Kita vertus, pagrindinis aptariamų nuomonių turinys jau buvo pateiktas 2004 m. prieinamoje ES miškininkystės strategijoje (COM(1998) 649) ir vėlesnėje susijusioje Tarybos rezoliucijoje 99C56.

Be kitų dalykų, šioje strategijoje nustatytas privačių miškų ploto dydis (lygus 65 proc. visų miškų ploto), privačių savininkų skaičius ir to nulemtos fragmentacijos lygis.

Rengdama pasiūlymą dėl po 2013 m. taikytino kaimo plėtros reglamento Komisija atsižvelgė į 2009 m. Miškų nuolatinio komiteto (MNK) nuomonę ir į 2006 m. Europos Parlamento pranešimą dėl Europos Sąjungos miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

22.

Toskanos KPP aiškiai nurodyta, kad parama teikiama tik miškams, kurie priklauso privatiems savininkams ar jų asociacijoms, arba savivaldybėms ir jų asociacijoms.

Tinkamumo gauti paramą tuo atveju, kai miškas priklauso nacionalinei arba regioninei valdžiai, bet yra valdomas kitų subjektų, klausimas tebesvarstomas vykstančiose oficialiose diskusijose dėl bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) ateities.

23.

Miškininkystės moksle ir praktikoje sąvoka „ekonominė miškų vertė“ gerai žinoma, taip pat gerai žinomi ir veiksmai, kuriuos atlikus galima tikėtis ilgalaikio vertės padidėjimo. Valstybės narės gali taikyti šiuos veiksmus atsižvelgdamos į joms galiojančias aplinkybes.

Svarstant, kokių rūšių projektai galėtų būti finansuojami siekiant didinti ekonominę miškų vertę, galima remtis Reglamento Nr. 1698/2005 20 straipsnio b dalies antraštinėje frazėje, kurioje minimos priemonės, skirtos „fiziniam potencialui restruktūrizuoti ir vystyti bei inovacijoms skatinti“.

Potenciali ekonominė miškų medynų vertė gali priklausyti nuo miško naudojimo būdo ir nuo jo socialinės, ekonominės ir technologinės aplinkos. Atsižvelgiant į tai, atrodo neprasminga pateikti pernelyg siaurą sąvokos „ekonominė vertė“ apibrėžtį. Galiausiai bendroje stebėsenos ir vertinimo sistemoje yra nustatytas rezultatų rodiklis „remiamų miško valdų bendros pridėtinės vertės padidėjimas“, padedantis suprasti, ko turėtų būti pasiekta taikant šią priemonę.

24.

Ateityje gali reikėti parengti papildomų gairių dėl sąvokos „miško valda“.

Jei įranga visų pirma naudojama investuotojo miško valdai tvarkyti, o jos pajėgumo perviršis nėra toks didelis, kad leistų manyti, jog pirkinys nedera su šia paskirtimi, reikėtų manyti, kad investicija buvo atlikta miško valdos lygmeniu.

Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu taip pat ištirs, kiek būtų įmanoma atitinkamuose teisės aktuose paaiškinti pageidaujamą ryšį tarp investicijų į įrangą ir ekonominės miškų vertės padidėjimo.

Dėl Vengrijos žr. atsakymą į 35 dalies pastabas.

25.

Komisija mano, kad 123 priemonę reikia vertinti kitaip, nes tinkamai valdomoms didesnėms įmonėms, aktyviai vykdančioms apdirbimo ir pardavimo veiklą, paprastai neturėtų kilti ypatingų sunkumų pritraukti reikiamą kapitalą naudingsioms investicijoms į šią veiklą.

Tačiau sprendžiant, kam galėtų būti mokama parama pagal 122 priemonę, Komisijos požiūriu, nebūtina taikyti tiesioginių paramos gavėjų dydžio apribojimų.

Ekonominei miškų vertei didinti paramos dažnai reikia ir dideliems, ir mažiems gavėjams, nes pagal 122 priemonę remiami su tuo susiję veiksmai – net ir didelių paramos gavėjų atveju – trumpuoju laikotarpiu dažnai yra nepelningi.

Miško valdos ekonominė vertė ir našumas priklauso ne tik nuo dydžio, bet ir nuo daugybės kitų veiksnių. Todėl nustatyti, kurių kategorijų miškui (įskaitant ir vertinimą pagal dydį) reikėtų teikti paramą ar nereikėtų jos teikti, geriausia KPP lygmeniu.

Iš valstybių narių iš tiesų tikimasi, kad jos, atsižvelgdamos į programos įgyvendinimo vietovėje galiojančias aplinkybes, prireikus savo programose nustatys papildomas tinkamumo gauti paramą pagal šią priemonę sąlygas.

Konkrečiai dėl Švedijos atvejo Komisija prašo Audito Rūmų žiūrėti atsakymą į 24 dalies pastabas, kuriame aptariamos neįprastai palankios Švedijos miškininkystės sektoriaus sąlygos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

27.

Derybose dėl KPP Komisija paaiškino, kas norėta pasakyti atitinkama Reglamento (EB) Nr. 1974/2006 18 straipsnio nuostata.

Šia nuostata norėta pasakyti, kad parama neteikiama tuo atveju, jei atsodinami tų pačių rūšių medžiai išlaikant tokią pačią struktūrą. Tai laikoma komercinės miškininkystės įprastai praktikai būdingu dalyku, kuriuo, palyginti su padėtimi prieš iškirtimą, nėra pakankamai padidinama miško vertė.

Kita vertus, norėta pasakyti, kad iš esmės keičiant miško struktūrą arba pasirinkus kitokią rūšių sudėtį (dėl to vertė didėtų) turėtų būti galima gauti paramą.

28.

Reikalavimas optimaliai paskirstyti išteklius teisės aktuose nėra aiškiai nurodytas, tačiau yra numanomas.

Valstybės narės pateikė savo padėties analizes ir KPP, ir nacionaliniuose strateginiuose planuose. Kai kuriais atvejais šiuose planuose jos pateikė nuorodų į nacionalines miškininkystės programas (planus) arba atitinkamas priemones, kuria grindžiama jų miškininkystės politika.

29.

Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybėms narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Vengrijos⁴, Toskanos⁵, Slovėnijos⁶, Austrijos⁷ ir Galisijos⁸ valdžios institucijos dėjo deramas pastangas nustatyti pakankamai konkrečius poreikius, kad būtų galima įžvelgti ryšį su 122 priemone.

⁴ Dėl Vengrijos pasakyta, kad naujoje Vengrijos kaimo plėtros programoje rašoma: „Kadangi miškai buvo neseniai privatizuoti (privatizuota 40 proc. miškų), labiausiai reikia modernizuoti privatiems miškams skirtus įrenginius ir įrangą.“ Todėl Naujojoje Vengrijos kaimo plėtros programoje nustatyti konkretūs su privačiais miškais susiję poreikiai ir numatyta teikti paramą mažiausiai 50 ha ploto privatiems miškams, valdomiems vadovaujantis miško valdymo planu.

⁵ Dėl Italijos (Toskanos) pasakyta, kad daug reikiamos analizės iš tiesų yra pateikta susijusiame Italijos nacionaliniame strateginiame plane. Šiame plane yra pateikta aiški su miškais susijusi SWOT analizė ir nustatyta keletas susijusių tikslų (pavyzdžiui, skatinti energijos taupymą, modernizuoti privatiems miškams skirtus įrenginius ir įrangą), turinčių aiškų ryšį su 122 priemone.

⁶ Dėl Slovėnijos pasakyta, kad jos KPP pateikiama išsami miškininkystės sektoriaus „padėties privalumų ir trūkumų analizė“ (3.1.2 skyrius). Joje apžvelgiamos konkrečios Slovėnijos miškininkystės sektoriaus savybės ir pateikiama pasiūlymų dėl padėties pagerinimo. Šiam sektoriui būdingas mažas darbo našumas, o miškininkystės padėtį būtų galima pagerinti padarius miškus prieinamesnius, pavyzdžiui, nutiesus miško kelių ir takų. Be to, nurodoma, kad prasta ir nepakankama infrastruktūra ir miškininkystės darbų įrangos stygius lemia dideles valdymo sąnaudas.

⁷ Dėl Austrijos pasakyta, kad jos KPP nustatyti šie poreikiai: a) padidinti miškų ekonominę ir ekologinę vertę skatinant mišrią medynų sudėtį (3.1.3 skyrius, p. 34); b) didinti miškininkystės sektoriaus konkurencingumą (3.2.2.1 skyrius, p. 63). To siekiama didinant medienos žaliavos kiekį, taigi ir energijos tiekimą. Nustatyta, kad dėl redakcinės klaidos 64 puslapyje esančioje lentelėje (SWOT) buvo praleista informacija apie 122 priemonę. Ši praleista informacija bus įtraukta į programą atliekant artimiausią jos keitimą.

⁸ Dėl Galisijos pasakyta, kad SWOT analizėje nustatyti konkretūs miškininkystės sektoriaus poreikiai, kaip antai nedidelė miško valdų ekonominė svarba (KPP, p. 45), yra tiesiogiai susiję su 122 priemone ir atitinka jos paskirtį. Poreikis didinti ekonominę miškų svarbą yra aiškiai nurodytas aiškinant 122 priemonės loginį intervencijos pagrindą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

30.

Komisijos požiūriu, poreikiai ir galimybės buvo aprašyti pakankamai aiškiai, kad 122 priemonės programavimas kiekvienu atskiru atveju būtų tinkamas ir įmanomas, nors aptariamoms analizėms kai kuriais atvejais ir galėjo būti geresnės.

1 pavyzdys

Slovėnijos KPP aiškiai nurodytas keletas miškininkystės sektoriaus trūkumų. Pavyzdžiui, žemo techninio lygio įranga ir prasti darbo metodai nurodomi tarp priežasčių, dėl kurių menkai išnaudojamas miškų ekonominis potencialas. Programoje nurodoma, kad padarius miškus atviresnius (prieinamesnius) būtų galima sumažinti medienos gavimo sąnaudas, o tai padėtų padidinti iš miškų gaunamas pajamas.

Kita vertus, teisės aktuose nėra nustatyto reikalavimo atlikti atskirą poreikių analizę pagal paramos gavėjų rūšis, todėl Slovėnija tokios analizės ir nepateikė.

Austrijos atveju, trūkumai, nors jie ir nebuvo aiškiai nurodyti Austrijos KPP, yra nedidelis mažų miškų pelningumas ir mažas turimos biomasės kiekis. Dėl šių priežasčių mažėja galimybės konkuruoti. Remdamosi per ankstesnę programavimo laikotarpį įgyta patirtimi valdymo institucijos numatė, kad paramos bus suteikta apie 50 000 ha plotui.

Ši praleista informacija bus įtraukta į programą atliekant artimiausią jos keitimą.

31.

Komisija mano, kad rengdama ataskaitą apie ES miškininkystės strategijos įgyvendinimą, nuolat diskutuodama su suinteresuotųjų šalių atstovais (pavyzdžiui, Miškininkystės ir kamštienos patariamąja grupe) ir dalyvaudama dvišalėse derybose su valstybėmis narėmis ir regionais gavo pakankamai informacijos kaimo plėtros programoms patvirtinti.

Taip pat žr. atsakymą į 30 dalies pastabas.

32.

Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybėms narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Konkrečiai dėl Bulgarijos⁹ (kuri iš tiesų deklaravo šiek tiek išlaidų), Rumunijos¹⁰ ir Graikijos¹¹ atvejų reikėtų turėti omenyje keletą dalykų.

⁹ Dėl **Bulgarijos** pasakytina, kad 2011 m. 4-ąjį ketvirtį ji patyrė 4,8 mln. EUR EŽŪFKP finansuojamų išlaidų, kurių deklaraciją Komisijos tarnybos gavo 2012 m. sausio 10 d. (deklaraciją reikėjo pateikti ne vėliau kaip iki sausio mėn. pabaigos). Bulgarijos valdžios institucijos ketina daugiau nei 80 proc. 122 priemonei numatytų lėšų paskirti kitoms KPP priemonėms (po 7-ojo KPP pakeitimo apie 50 proc. pradinių 122 priemonei numatytų lėšų buvo iš tiesų paskirta kitoms priemonėms, tačiau po 8-ojo Bulgarijos KPP pakeitimo 6 mln. EUR viešųjų išlaidų yra rezervuota garantijų fondui, kuris apima ir 122 priemonę, taigi šios lėšos lieka skirtos 122 priemonei ir nėra paskirtos kitoms priemonėms). Nepaisant neatidėliotino poreikio Bulgarijoje didinti ekonominę privatiems savininkams ir savivaldybėms priklausančių miškų vertę, 122 priemonę buvo keblu įgyvendinti dėl tolesnių priežasčių. **Visų pirma, beveik 80 proc. Bulgarijos miškų priklauso valstybei, todėl jiems negalima gauti paramos pagal 122 priemonę.** Likusių 20 proc. miškų atžvilgiu Bulgarijos valdžios institucijos nurodo šias nedidelio susidomėjimo šia priemone priežastis: a) 90 proc. privatiems savininkams grąžintų miškų plotas sudaro mažiau nei 1 ha, todėl šiems miškams galima gauti tik labai nedidelę paramą; b) savininkai paprastai gyvena toli nuo savo miškų, todėl mažai jais tesidomi; c) pagrindiniai miško savininkų poreikiai buvo patenkinti miško savininkų asociacijų, kai šios gavo paramą pagal Bulgarijos SAPARD programos 1.4 priemonę; d) miškų turinčios savivaldybės labiau linkusios rengti projektus pagal 321 ir 322 priemones, todėl 122 priemonės teikiamos galimybės jiems ne tokios įdomios; e) ilga keleto gautų paraiškų apdorojimo trukmė atgrasė kitus potencialius paramos gavėjus nuo paraiškų teikimo.

¹⁰ **Rumunija** iš tiesų nedeklaravo jokių išlaidų iki 2011 m. pabaigos. Kadangi ši šalis įgyvendina savo pirmąją KPP po įstojimo, ji turi įgyvendinti kelias naujas priemones. Pirmąjį kvietimą teikti paraiškas pagal 122 priemonę ji paskelbė 2012 m.

¹¹ 2011 m. sausio 10 d. buvo priimtas naujas **Graikijos** programos pakeitimas, ir Graikija nusprendė nesinaudoti pagal 122 priemonę teikiama ES parama.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

33.

Komisija išsamiau išnagrinės Audito Rūmų iškeltus klausimus.

Miškininkystės sektoriuje įprasta, kad tam tikrų rūšių įrenginiai yra labai brangūs, o investicijų į juos grąža gaunama tik po ilgo laiko.

Dėl šios priežasties sunku ES lygmeniu nustatyti griežtas taisykles dėl proporcijų. Sprendimą dėl to, ar finansavimo riba yra tinkama, palyginti su miško valdos dydžiu, reikėtų priimti derybose dėl programos, atsižvelgiant į programos įgyvendinimo vietovės ypatybes¹².

Buvo imtasi veiksmų problemoms Vengrijos ir Austrijos atvejais išspręsti.

Taip pat žr. komentarą apie subsidiarumą atsakyme į 32 dalies pastabas.

34.

Iš tiesų tai buvo pasakytina apie Vengriją iki 2010 m. Vengrijos valdžios institucijos pakeitė tinkamumo gauti paramą reikalavimus taip, kad parama būtų proporcinga registruotų miško plotų dydžiui, ir sumažino pagal vieną paraišką teiktinos maksimalios paramos dydį.

¹² Konkrečiai dėl Vengrijos atvejo žr. atsakymą į 37 dalies pastabas.

Konkrečiai dėl Slovėnijos atvejo: Slovėnijos KKP yra nustatytas reikalavimas paramą investicijoms į miško kelių tiesybą ir rekonstrukciją teikti vadovaujantis galiojančiu miško valdymo planu, o paramą investicijoms, susijusioms su kirtimu, medienos gavyba ir miško takais, teikti vadovaujantis miškininkystės planu.

Austrijos KPP paramos pagal 122 priemonę gavėjai yra apibrėžiami kaip miško savininkai, jų asociacijos ir komunos. Parama miško savininkų asociacijoms gali būti teikiama, jei pačios asociacijos nepriklauso joks miško plotas. Tačiau kiekvienas asociacijos narys turi būti miško savininkas, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 1698/2005 27 straipsnyje. Keičiant programą antrąjį kartą paramos gavėjų rūšis buvo dar patikslinta pašalinus frazę „kiti paramos gavėjai“. Komisijos pranešimas dėl šio programos pakeitimo patvirtinimo buvo išsiųstas Austrijai 2009 m. balandžio 27 d. (ARES (2009) 79362).

35.

Į pastabą dėl Italijos (Toskanos) buvo atsižvelgta. 2012 m. gruodžio 11 d. buvo padaryti atitinkami pakeitimai Toskanos 2007–2013 m. kaimo plėtros programoje.

36.

Komisija mano, kad tam, jog būtų galima gauti paramą investicijoms, jos nebūtinai turi būti naudingos tik vienai konkrečiai miško valdai. Kita vertus, jos turėtų būti bent iš dalies naudingos tai miško valdai.

Taip pat žr. atsakymą į 24 dalies pastabas.

Dėl Vengrijos pasakytina, kad parama įrenginiams pirkti pagal 122 priemonę teikiama tik tiems miško turėtojams, kurie vadovaudamiesi miško valdymo planu vykdo miškininkystės veiklą ne mažesniame nei 50 ha miško plote. Komisijos supratimu, paramos gavėjai naudojo mašinas savo miško plotuose ir galbūt kitais tikslais, tačiau vis tiek būta ryšio su miško plotu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

38.

Komisija pažymi, kad daugelis įrenginių gali būti naudojami ir miškininkystės, ir ūkininkavimo tikslais. Komisija mano, kad investicijos į tokius įrenginius neturėtų būti pašalintos iš remtinų investicijų sąrašo vien todėl, kad šiuos įrenginius galima naudoti ne tik miškininkystėje, bet ir žemės ūkyje.

(Kita vertus, pagal 122 priemonę nederėtų remti investicijų į mašinas, kurios gali būti naudojamos tik žemės ūkyje.)

Konkrečiai dėl Vengrijos atvejo, 2010 m. Vengrijos valdžios institucijos nusprendė patikslinti mašinų, kurioms įsigyti galima gauti paramą, sąrašą, palikdamos jame tik su miškininkyste susijusias mašinas.

Konkrečiai dėl Toskanos atvejo žr. atsakymą į 50 dalies pastabas. Nurodytos investicijos galėjo būti miško valdų lygmens ir susijusios su miško plotais, nes kaštainiai dera miškuose. Tokiomis investicijomis taip pat prisidedama prie miško vertės didinimo. Komisija mano, kad šioms investicijoms gali būti galima gauti paramą pagal 122 priemonę. Komisija atkreipia dėmesį į šią Audito Rūmų pastabą ir aiškinsis padėtį išsamiau.

39.

Apskritai Komisija pažymi, kad bandant nustatyti ribas tarp 122 ir 123 priemonių susiduriama su teisinio aiškinimo keblumais.

Komisija pasiūlė laikotarpiu po 2013 m. sujungti šias dvi priemones į vieną.

41.

Kai kurie įrenginiai gali būti naudojami ir miškininkystėje, ir žemės ūkyje. Jei mašiną galima naudoti miškininkystės darbams, tai, kad ji tinka naudoti ir žemės ūkyje, neturėtų reikšti, kad jai įsigyti negalima gauti paramos pagal 122 priemonę. Laikantis tokio požiūrio, kai kurie veiklos vykdytojai būtų priversti pirkti dvi mašinas vietoje vienos, o tai būtų neveiksminga.

Konkrečiai dėl Vengrijos atvejo, 2010 m. Vengrijos valdžios institucijos nusprendė patikslinti mašinų, kurioms įsigyti galima gauti paramą, sąrašą, palikdamos jame tik su miškininkyste susijusias mašinas.

43.

Nurodyti rodikliai nustatyti ne tik gairėse, bet ir įgyvendinimo reglamente (Reglamento Nr. 1974/2006 VIII priedas).

Rezultatų rodikliai nustatyti ne priemonių, bet krypties lygmeniu, taip parodant, kad rezultatų pasiekama kartu taikant įvairias priemones.

44.

Tiksiai yra nustatyti krypties lygmeniu¹³, ir jų galiausiai galima pasiekti tik kartu taikant įvairias priemones (įskaitant 122 priemonę).

Poveikio rodikliai nėra skirti vertinti, kiek buvo pasiekta tikslų. Jie skirti priemonių lygmeniu tiesiogiai įgyvendintai veiklai vertinti.

Krypties lygmeniu rezultatų rodikliais, kurių reikšmės nustatomos vertinant keletą priemonių, vertinamas tiesioginis ir iš karto pajuntamas intervencijos poveikis.

KPP lygmeniu vertintojai vertina, kiek buvo pasiekta tikslų, naudodami visų pirma įprastus poveikio rodiklius, taip pat įvairiausias analizes ir metodus (papildomus rodiklius, priešingos padėties metodikas, imtis ir t. t.).

46.

Vertinimo klausimai yra tiesiogiai susiję su šios priemonės loginiu pagrindu ir konkrečiais tikslais, nustatytais Reglamento Nr. 1698/2005 22 konstatuojamojoje dalyje ir BSVS vadovo aiškinamosiose pastabose E. Bendrai šie klausimai apima šios priemonės taikymo sritį ir pagal ją vykdomą veiklą.

Reikia pažymėti, kad su tvariu miškų valdymu susiję klausimai svarbūs visų paramos gavėjų atžvilgiu.

¹³ 1 krypties tikslas – gerinti žemės ūkio ir miškininkystės konkurencingumą remiant restruktūrizavimą, plėtrą ir inovacijas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

47.

Valstybės narės ir regionai privalo stebėti bendros pridėtinės vertės (BPV) didėjimą, bet šioje srityje iš tiesų susidurta su (pavyzdžiui, duomenų rinkimo) sunkumais.

Komisija ėmėsi priemonių šiai problemai spręsti ir 2010 m. kovo mėn. dariniame dokumente pateikė gairių dėl šio rodiklio apibrėžties ir jam vertinti naudotinos metodikos. Be to, kadangi stigo kiekybinių duomenų tarpiniams vertinimams atlikti, 2011 m. Komisija išsiuntė raštą Galisijos (ir už kitas programas atsakingoms) valdymo institucijoms, skatindama jas įdiegti visas stebėjimo duomenims rinkti reikiamas sistemas, kad būtų galima vertinti programos rezultatus ir poveikį.

Šios sistemos gali būti paremtos kitokiais metodais, nei tiesiog klausti paramos gavėjų, kokia buvo jų miško vertė prieš investicijas ir po jų, nes paramos gavėjams dažnai sunku taip tiesiogiai pateikti reikiamą informaciją.

Komisija taip pat pabrėžia, jog, kad ir su kokiais keblumais būtų susiduriama vertinant BPV padidėjimą, iš anksto numanyti, kokių rūšių veikla galėtų padidinti miško vertę, galima remiantis labai tvirtu patirties miškininkystės mokslo srityje pagrindu.

Dėl tarpinių vertinimų pasakytina, kad Slovėnija ir Austrija nustatė procedūras, skirtas 122 priemonės poveikiui ekonominei miškų vertei nustatyti.

49.

Dėl investicijų, kurios galbūt buvo susijusios su žemės ūkiu, Komisija mano, kad su kaštainiais susijusios investicijos nebūtinai turi būti laikomos investicijomis į žemės ūkį. Šios investicijos gali didinti miško vertę, nes kaštainiai dera ant medžių, o šie medžiai gali sudaryti dalį miško. Kita vertus, jei aptariamieji kaštainiai buvo užauginti ne miške, o sode, atliktos investicijos iš tiesų būtų laikytinos investicijomis į žemės ūkį.

Komisija įvertins, kokių papildomų gairių dėl šio ir panašių klausimų reikėtų ateityje. Be to, ji kartu su Taryba ir Europos Parlamentu ištirs, kiek sąvokos „miškas“ apibrėžimas atitinkamuose teisės aktuose padėtų spręsti šias problemas.

Dėl apdirbimo ir pardavimo Komisija pažymi, kad kai kuriais atvejais sunku nubrėžti aiškią skiriamąją ribą tarp veiklos, susijusios su retinimu bei kirtimu, ir veiklos, susijusios su apdirbimu bei pardavimu.

Pavyzdžiui, įsigijus ir naudojant medienos smulkinimo įrangą galima paruošti dirvai skirtos organinės medžiagos, dėl kurios sumažėtų gaisro ir kenkėjų pavojus, ir taip padidėtų miško vertė. Jei įranga tinka naudoti šiems tikslams, jai įsigyti galima gauti paramą. Kita vertus, jei įranga įsigijama siekiant gaminti medžio drožles kurui, jai įsigyti neturėtų būti galima gauti paramos pagal 122 priemonę.

Komisija pasiūlė po 2013 m. sujungti dabartines 122 ir 123 priemones.

Dėl gamybos sąnaudų ir vartojimo prekių Komisija prašo Audito Rūmų žiūrėti atsakymą į 35 dalies pastabas.

Vertinant, kiek buvo prisidėta prie ekonominės miškų vertės padidėjimo, taip pat reikia atsižvelgti į kitus įvairius, kaip antai daugiafunkciškumo ir tvarumo, veiksnius.

52.

Sprendimai dėl paramos konkrečių kategorijų privatiems savininkams yra priimami konkrečios programos rengimo ir derybų dėl jos etapuose, remiantis tos programos įgyvendinimo vietovės SWOT analize.

Bendras atsakymas į 52 ir 53 dalių pastabas

Sujungus kelias šiuo laikotarpiu naudojamas priemones į vieną, kaip kad siūlo Komisija, būtų užtikrintas didesnis aiškumas.

Visų pirma į vieną pagalbinę priemonę bus sujungtos šiuo laikotarpiu naudojamos 122 ir 123 priemonės, taigi bus taikomos ne dvi atskiros, o viena bendra didžiausio pagalbos intensyvumo riba.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Nepaisant to, taikyti vienodų sąlygų visoms su miškininkystės susijusioms pagalbinėms priemonėms nederėtų, nes jų turinys ir paramos pagal jas gavėjų kategorijos per daug skiriasi.

Apskritai Komisija mano, kad esamas problemas iš esmės galima išspręsti parengus gairių, sujungus dabartines 122 ir 123 priemones ir skyrus daugiau dėmesio tam tikriems klausimams atliekant programavimą.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

54.

Nors kai kurie šios priemonės aspektai galėjo būti geriau paaiškinti valdymo institucijoms, įgyvendinimas galėtų būti geresnis, taip pat reikėjo įveikti su stebėjimu ir vertinimu susijusius sunkumus, kai kuriais atvejais priemonė įgyvendinta geriau ir pasiekta geresnių rezultatų.

Be to, įgyta patirties, kuria bus remiamasi ateinančiu laikotarpiu, visų pirma, rengiant gaires ir atliekant programavimą.

55.

Komisija mano, kad esamas problemas visų pirma galima išspręsti parengus gairių, sujungus dabartines 122 ir 123 priemones ir skyrus daugiau dėmesio tam tikriems klausimams atliekant programavimą.

Nepaisant to, Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu ištirs, kiek būtų įmanoma išspręsti konkrečias problemas, atitinkamuose teisės aktuose apibrėžus sąvoką „miškas“ ir geriau paaiškinus pageidaujama ryšį tarp investicijų į įrangą ir ekonominės miškų vertės padidėjimo.

56.

Komisija išanalizavo padėtį miškininkystės sektoriuje prie 2005 m. komunikato dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo pridėtame Komisijos tarnybų dariniame dokumente (dokumento numeris SEC(2005) 333), kuriame nustatyti poreikiai ir strateginiai tikslai.

Komisija šiuo metu peržiūri 1998 m. ES miškininkystės strategiją. 2013 m. ketinama priimti Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Išvien su savo miškais. Nauja ES miškų strategija“, kuriame, kaip ir prie jo pridėtame tarnybų dariniame dokumente, bus pateikta ES lygmens ES miškininkystės sektoriaus analizė.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

57.

Miškininkystės moksle ir praktikoje sąvoka „ekonominė miškų vertė“ gerai žinoma, taip pat gerai žinomi ir veiksmai, kuriuos atlikus galima tikėtis ilgalaikio vertės padidėjimo. Valstybės narės gali taikyti šiuos veiksmus atsižvelgdamos į joms galiojančias aplinkybes.

Svarstant, kokių rūšių projektai galėtų būti finansuojami siekiant didinti ekonominę miškų vertę, galima remtis Reglamento Nr. 1698/2005 20 straipsnio b dalies antraštine fraze, kurioje minimos priemonės, skirtos „fiziniam potencialui restruktūrizuoti ir vystyti bei inovacijoms skatinti“.

Potenciali ekonominė miškų medynų vertė gali priklausyti nuo miško naudojimo būdo ir nuo jo socialinės, ekonominės ir technologinės aplinkos. Atsižvelgiant į tai, atrodo neprasminga pateikti pernelyg siaurą sąvokos „ekonominė vertė“ apibrėžtį.

Galiausiai bendroje stebėsenos ir vertinimo sistemoje yra nustatytas rezultatų rodiklis „remiamų miško valdų bendros pridėtinės vertės padidėjimas“, padedantis suprasti, ko turėtų būti pasiekta taikant šią priemonę.

Ateityje gali reikėti parengti papildomų gairių dėl sąvokos „miško valda“. Be to, Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu ištirs, kiek sąvokos „miškas“ apibrėžimas atitinkamuose teisės aktuose padėtų spręsti konkrečias problemas.

Manoma, kad konkrečios su paramos gavėjų dydžiu, pagrindine veikla ir teisiniu statusu susijusios sąlygos turėtų būti nustatomos atskirose KPP remiantis SWOT analize.

58.

Komisija skirs reikiamą dėmesį šiam klausimui derybose dėl būsimų KPP ir prireikus pateiks atitinkamų gairių.

59.

Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybės narės ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Valstybių narių ar regionų atliktų analizių kokybė skyrėsi. Į tai bus atsižvelgta ateinančiu programavimo laikotarpiu.

1 rekomendacija

Komisija sutinka, kad ji ir toliau turėtų apibrėžti ir vertinti poreikį didinti ekonominę miškų vertę ES taip, kad būtų bendrais bruožais pagrindžiama būtinybė kaimo plėtros politikoje numatyti reikiamą paramą.

Komisija mano, kad jau atlikti tyrimai rodo bendrus ES lygmens poreikius. Keletas iš šių tyrimų:

- „Prospects for the market supply of wood and other forest products from areas with fragmented forest-ownership structures“;
http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/supply-wood/index_en.htm
- „Good practice guidance on the sustainable mobilisation of wood in Europe“;
http://ec.europa.eu/agriculture/fore/publi/forest_brochure_en.pdf
- „Study of the Effects of Globalization on the Economic Viability of EU Forestry“.
http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/external/viability_forestry/index_en.htm

Komisija mano, kad konkretesnius, su atskira šalimi ar programa susijusius poreikius ir toliau turėtų įvertinti ir apibrėžti nacionalinės ir regioninės valdžios institucijos.

Komisija mano ir toliau turinti apibrėžti pagrindines ES lygmens tinkamumo gauti paramą sąlygas, tačiau tikslesnės tinkamumo gauti paramą sąlygos ir atrankos kriterijai turėtų būti nustatomi atskirose KPP. Komisija mano, kad jos pasiūlymai dėl kaimo plėtros politikos po 2013 m. atitinka šį požiūrį.

Nepaisant to, reikėtų pateikti papildomų su šiuo klausimu susijusių gairių. Komisija kartu su Taryba ir Europos Parlamentu taip pat ištirs, kiek būtų įmanoma atitinkamuose teisės aktuose paaiškinti pageidaujamą ryšį tarp investicijų į įrangą ir ekonominės miškų vertės padidėjimo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 rekomendacija

Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybės narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Nepaisant to, Komisija sutinka, kad tinkamų aprašymų reikia. Būtinai pateikti išsamesnės informacijos, susijusios su miškų plotų ir paramos gavėjų rūšimis, kiekis įvairiose KPP įgyvendinimo vietovėse gali skirtis.

2014–2020 m. laikotarpiu KPP turės įtakos valstybių narių lygmens partnerystės susitarimai, kuriuose bus išanalizuoti atitinkamos valstybės narės su Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų teminiais tikslais susiję plėtros poreikiai. Siekdama padėti valstybės narėms parengti partnerystės susitarimus, Komisija joms visoms jau pateikė analitinį pozicijos dokumentą ir vykdydama dialogą suteiks daugiau informacijos, kai tik bus sukurta teisės aktų sistema.

Komisija mano, kad miško valdymo planai turėtų būti rengiami tinkamai daliai miškų, kuriems teikiama parama pagal 122 priemonę. Ši „tinkama dalis“ turėtų būti nustatyta atliekant programavimą.

Komisija taip pat mano, kad miškų sertifikavimas yra rinkos priemonė, ir ES intervencijai į šią sritį nėra jokio pagrindo. Dabartiniame ir siūlomame būsimame kaimo plėtros reglamentuose numatyta teikti paramą miško valdymo planų rengimui ir tvariam miškų valdymui, o šie dalykai yra pagrindinės būtinės sąlygos sertifikatui gauti.

60.

Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybės narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Bet koku atveju, Komisija nemano, kad įgyvendinant 122 priemonę trūkumų būtų visais Audito Rūmų minimais atvejais.

Nepaisant to, Komisija dės reikiamas pastangas (įskaitant pradinių gairių rengimą) užtikrinti, kad valstybės narės (regionai) ateinančiu laikotarpiu naudotų tinkamas priemones konkrečioms veiksmams remti.

Be to, ji kartu su Taryba ir Europos Parlamentu ištirs, kiek sąvokos „miškas“ apibrėžimas atitinkamuose teisės aktuose padėtų spręsti kai kurias iš aptariamų problemų.

61.

Dėl „neproporcingai didelės“ paramos pasakytina, kad reikėtų turėti omenyje, jog miškininkystės sektoriuje įprasta, kad tam tikrų rūšių įrenginiai yra labai brangūs, o investicijų į juos grąža gaunama tik po ilgo laiko.

Dėl šios priežasties sunku ES lygmeniu nustatyti griežtas taisykles dėl proporcijų. Sprendimą dėl to, ar finansavimo riba yra tinkama, palyginti su miško valdos dydžiu, reikėtų priimti derybose dėl programos, atsižvelgiant į programos įgyvendinimo vietovės ypatybes.

Dėl kirtimo pasakytina, kad, kadangi Audito Rūmų nurodyti veiksmai yra visų pirma ekonominio pobūdžio, leidimo teikti valstybės pagalbą pagal 122 priemonę prašoma remiantis ne Audito Rūmų minimomis valstybės pagalbos gairėmis, o nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėmis (2006/C 54/08), Komisijos reglamentu Nr. 800/2008 (bendrosios išimties reglamentas) arba Komisijos Reglamentu Nr. 1998/2006 (de minimis reglamentas).

Pagal 122 priemonę galima remti investicijas į medyno kirtimo įrenginius. Šie įrenginiai taip pat tinka tam tikriems medžiams šalinti siekiant užtikrinti tinkamą miško valdymą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

62.

Komisija mano, kad tais atvejais, kai 122 priemonė buvo tinkama naudoti priemonė, ekonominė miškų vertė išties padidėjo, net jei konkretus ryšio tarp paramos ir miško vertės padidėjimo pobūdis ir skyrėsi priklausomai nuo investicijų rūšies.

Komisija mano, kad ekonominę miško vertę lemia jo daugiafunkciškumas, t. y. ji priklauso nuo miško naudojimo galimybių įvairovės, o ne tik nuo vieno (nors ir svarbaus) komponento – medienos.

Pavyzdžiui, jei miškas naudojamas komerciniais tikslais siūlant poilsiauti jame susimokėjus mokestį, atliekant retinimą ir genėjimą galbūt būtų padidinta potenciali medžių, kaip medienos šaltinio, ekonominė vertė, tačiau pagrindinė miško medyno vertė, ko gero, priklausytų nuo žemės prieinamumo ir miško struktūros.

3 rekomendacija

Komisija pažymi, kad iškeltų klausimų atžvilgiu valstybėms narėms ir regionams pagal subsidiarumo principą yra suteikta didelė veiksmų laisvė, pavyzdžiui, vadovaujantis Europos Parlamento pranešimu dėl ES miškininkystės strategijos įgyvendinimo (A6-0015/2006).

Komisija pažymi, kad tiksliai išmatuoti konkretaus miško ekonominės vertės padidėjimą kai kuriais atvejais ir toliau bus sunku.

Nepaisant to, galimybė atlikti tam tikro lygio vertinimą ir bendros specialistų žinios apie teigiamą konkrečių rūšių investicijų poveikį miško naudai sudaro tinkamą pagrindą 122 priemonei taikyti.

Ateinančiam programavimo laikotarpiui Komisija kartu su valstybėmis narėmis rengia BSVS, kurią taikant bus galima įvertinti kiekvienos KPP įgyvendinimo pažangą pagal bendrai apibrėžtus tikslinius rodiklius, susijusius su tai programai nustatytais prioritetais ir pagrindinėmis sritimis. Šios sistemos pagrindas – orientacinis planas, kuriuo kiekvienoje pagrindinėje srityje nustatomas tikslas, planuojamas rezultatas ir su priemonėmis, kuriomis bus įgyvendinami programos tikslai ir uždaviniai, susijusios išlaidos. Orientaciniu planu, kitaip nei dabar naudojama nelanksčia kryptimis pagrįsta struktūra, būtų tiksliau parodomas kiekybiškai išreikštas konkrečios programos intervencijos loginis pagrindas.

Bendras atsakymas į 63–64 punktų pastabas

Dabartinėje BSVS numatyti rodikliai ir vertinimo klausimai yra susiję su 122 priemonės bei krypties, kuriai priklauso ši priemonė, loginiu pagrindu ir tikslais.

Komisija mano, kad, atlikus tinkamą reikiamų duomenų analizę pagal šią sistemą, galima įvertinti, kiek padidėjo ekonominė vertė dėl pagal šią priemonę remtų investicijų. Kita vertus, reikia pripažinti, kad valstybėms narėms kilo tam tikrų kliūčių šiai ekonominei analizei atlikti, todėl Komisija 1) parengė papildomų su einamuoju laikotarpiu susijusių gairių ir 2) apžvelgė padėtį, kad būtų galima padidinti stebėjimo ir vertinimo veiksmingumą būsimu laikotarpiu.

Ateinančiam programavimo laikotarpiui Komisija kartu su valstybėmis narėmis rengia BSVS, kurią taikant bus galima įvertinti kiekvienos KPP įgyvendinimo pažangą pagal bendrai apibrėžtus tikslinius rodiklius, susijusius su tai programai nustatytais prioritetais ir pagrindinėmis sritimis. Šios sistemos pagrindas – orientacinis planas, kuriuo kiekvienoje pagrindinėje srityje nustatomas tikslas, planuojamas rezultatas ir su priemonėmis, kuriomis bus įgyvendinami programos tikslai ir uždaviniai, susijusios išlaidos. Orientaciniu planu, kitaip nei dabar naudojama nelanksčia kryptimis pagrįsta struktūra, būtų tiksliau parodomas kiekybiškai išreikštas konkrečios programos intervencijos loginis pagrindas.

Derėtų suprasti, kad vertinant 122 priemonės įgyvendinimą gali būti svarbus ne tik kiekybinis, bet ir kokybinis vertinimas, nes aiškiai išmatuojamų politinės intervencijos rezultatų miškininkystės atveju kartais tenka laukti ilgiau nei ūkininkavimo atveju.

Slovėnija ir Austrija nustatė procedūras, skirtas 122 priemonės poveikiui ekonominei miškų vertei nustatyti.

66.

Komisija mano, kad tais atvejais, kai 122 priemonė buvo tinkama naudoti priemonė, ekonominė miškų vertė išties padidėjo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4 rekomendacija

Komisija sutinka, kad iš paramos gavėjų turėtų būti reikalaujama teikti duomenis. Vis dėlto šie duomenys gali būti labai elementaraus pobūdžio ir norint daryti išvadas apie vertės padidėjimą juos gali reikėti smarkiai apdoroti.

Siekiant kaupti rezultatų rodiklių, tokių kaip „BPV padidėjimas“, duomenis, valstybių narių buvo paprašyta¹⁴ rinkti reikiamą informaciją apie remiamų miško valdų BPV patvirtinus paraiškas ir praėjus 2 metams po baigimo investuoti, kad būtų kiek įmanoma labiau atsižvelgiama į ilgalaikį investicijų poveikį.

Faktiškai valdymo institucijoms buvo sunku vykdant įprastinę stebėjimo veiklą kaupti reikiamus duomenis ir atlikti analizę, reikalingą šių rūšių rezultatų rodiklių reikšmėms nustatyti. Todėl ateinančiu programavimo laikotarpiu šio rodiklio reikšmės veikiau nustatinės programos vertintojai.

Komisija mano, kad šis būdas yra įmanomas įgyvendinti ir tinkamas.

¹⁴ Darbinis dokumentas, kuriame pateikiamos gairės valstybėms narėms dėl rezultatų rodiklio „BPV padidėjimas“ http://enrd.ec.europa.eu/app_templates/filedownload.cfm?id=84053593-C697-FF89-ED5C-51797D9754FD

Europos Audito Rūmai

Specialioji ataskaita Nr. 8/2013

Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai parama ekonominei miškų vertei didinti

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras

2013 — 53 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 978-92-9241-255-5

doi:10.2865/8588

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakatą / žemėlapi:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm),
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm),
susisiekę su tarnyba *Europe Direct* (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm)
arba paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokestį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje *EU Bookshop* (<http://bookshop.europa.eu>).

Prenumeruoti leidinius galite:

- susisiekę su Europos Sąjungos leidinių biuro platintojais
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_lt.htm).

2007–2013 M. IŠ ES BIUDŽETO (EUROPOS ŽEMĖS ŪKIO FONDO KAIMO PLĖTRAI 122 PRIEMONĖ) BUVO REMIAMOS INVESTICIJOS, SKIRTOS PADIDINTI MIŠKŲ, KURIUOS VALDO PRIVATŪS SAVININKAI ARBA SAVIVALDYBĖS, EKONOMINĘ VERTĘ. AUDITO RŪMŲ AUDITO METU BUVO NUSTATYTA, KAD ĮGYVENDINUS TIK KELIS AUDITO METU TIKRINTUS PROJEKTUS ŽYMAI PADIDĖJO EKONOMINĘ MIŠKŲ VERTĘ, PADIDINUS ARBA ŽEMĖS VERTĘ, ARBA MEDYNŲ VERTĘ. PRIEMONĖS KONCEPCIJOS TRŪKUMAI IR JOS STEBĖJIMO MECHANIZMAI TURI ĮTAKOS JOS TOLESNIAM ĮGYVENDINIMUI. DAUG AUDITO METU TIKRINTŲ PROJEKTŲ BUVO SUSIJĘ SU VEIKLA, KURIA BŪTŲ LABIAU TIKĖ FINANSUOTI NAUDOJANT KITAS SPECIALIAS EŽŪFKP PRIEMONES.

EUROPOS AUDITO RŪMAI

